

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA
NA LATA 2017-2025

Ruciane-Nida, 2017

SPIS TREŚCI

I. CHARAKTERYSTYKA PROGNOZY	3
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGNOZY	3
CEL I ZAKRES PROGNOZY	4
METODY SPORZĄDZANIA PROGNOZY	7
1. Źródła danych	7
2. Analiza oddziaływań inwestycji na obszary środowiska	8
II. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz powiązaniach z innymi dokumentami	9
ZAWARTOŚĆ STRATEGII	9
GŁÓWNE ZAŁOŻENIA	10
METODA OCENY REALIZACJI CELÓW STRATEGII	12
POWIĄZANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025 Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI, Z UWZGLĘDNIENIEM ICH CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I WYZNACZANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ	17
III. Istniejący stan środowiska na terenie gminy Ruciane-Nida	37
CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY	37
PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	39
SPOŁECZEŃSTWO	52
MIESZKALNICTWO	55
GOSPODARKA	56
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	57
TURYSTYKA	60
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	63
IV. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	71
V. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	97
VI. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI STRATEGII	98
VII. POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ STRATEGII	100
VIII. WNIOSKI I REKOMENDACJE DO OSTATECZNEJ WERSJI DOKUMENTU	101
IX. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEWIDZIANYCH W PROJEKCIE STRATEGII ...	102
X. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	103
XI. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	104

I. CHARAKTERYSTYKA PROGNOZY

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera identyfikację potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025” oraz ocenę natężenia tych oddziaływań.

Podstawą prawną opracowania prognozy jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2016., poz. 353 ze zm.). Zgodnie z art. 46 pkt. 2 i 3 Ustawy OOS przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

2. polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016 r., poz. 353 ze zm.) zostały zaimplementowane do polskiego prawodawstwa z postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025**

Środowiska w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Przedmiotowe dokumenty zostaną także udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie po zapoznaniu się z wnioskiem Burmistrza Miasta i Gminy Ruciane-Nida, w piśmie nr WOOŚ.411.49.2017.MT uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”. Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny stwierdził brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”.

CEL I ZAKRES PROGNOZY

Niniejsza prognoza została przygotowana w celu przeprowadzania postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Celem opracowania jest analiza potencjalnego oddziaływania na środowisko przedsięwzięć oraz realizacji założeń „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”.

Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie oddziaływania na środowisko podyktowane zostało wymaganiami zawartymi w art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). Zgodnie z zapisem wspomnianego artykułu: „organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, uzgadnia z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie”. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, pismem z dnia 05.04.2017 r. (WOOŚ.411.49.2017.MT) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025. Organ wskazał, że prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.).

Zgodnie z powyższym niniejsza prognoza:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje, ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele

i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy (art. 51 ust. 2).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

Ponadto, zgodnie z art. 52 ust. 1 i 2:

- Prognoza oddziaływania na środowisko, została opracowana stosowanie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem;
- w Prognozie zostały uwzględnione informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, pismem z dnia 26 kwietnia 2017 r. (opinia: ZNS.9022.5.48.2017.KM) stwierdził brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”.

METODY SPORZĄDZANIA PROGNOZY

1. Źródła danych

W trakcie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 oraz Prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano następujące dokumenty stanowiące na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym:

- Projekt Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ruciane-Nida,
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Ruciane-Nida,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ruciane-Nida na lata 2015-2032,
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru Wielkich Jezior Mazurskich do 2020 roku,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

- Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Polityka Klimatyczna Polski,
- Polityka Ekologiczna Państwa,
- Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury,
- Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami,
- Strategia „Europa 2020”.

2. Analiza oddziaływań inwestycji na obszary środowiska

Przy opracowaniu prognozy, w celu określenia wpływu i skutków planowanych działań inwestycyjnych na stan środowiska, przeprowadzono dokładną analizę wpływu każdego z nich na poszczególne obszary środowiska. Przyjęto, że obszarami tymi są wymienione w art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e) Ustawy OOO:

- różnorodność biologiczna,
- ludzie,
- rośliny i zwierzęta,
- woda,
- powietrze,
- powierzchnia ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

Wpływ każdego z przedsięwzięć na poszczególne komponenty zakwalifikowano jako pozytywny, neutralny, negatywny albo częściowo pozytywny, częściowo negatywny. Wyniki analizy przedstawiono za pomocą macierzy interakcji, w której kolumny wpisano obszary środowiska wymienionym powyżej, a w wiersze poszczególne planowane inwestycje. Ich wpływ oznaczono w następujący sposób:

- +** pozytywny wpływ inwestycji na środowisko,
- 0** neutralny wpływ inwestycji na środowisko,
- negatywny wpływ inwestycji na środowisko,
- +/-** częściowo pozytywny, częściowo negatywny wpływ (związane z prowadzeniem prac budowlanych).

II. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz powiązaniach z innymi dokumentami

ZAWARTOŚĆ STRATEGII

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem planistycznym wspierającym idee zrównoważonego rozwoju. Dokument ten został przygotowany w celu koordynacji zaplanowanych do realizacji działań oraz ujednolicenia podejścia do rozwiązywania kluczowych problemów występujących w gminie. Strategia jest scenariuszem rozwoju gminy, którego realizacja przyczyni się do zaspokojenia potrzeb zbiorowych.

Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 zawiera w szczególności:

- diagnozę społeczno-gospodarczą gminy, zawierającą analizę stanu środowiska, strefy gospodarczej i społecznej oraz infrastruktury,
- analizę SWOT, zawierającą opis mocnych i słabych stron gminy oraz potencjalnych zagrożeń i szans,
- opis głównych założeń stworzenia Strategii, z wyszczególnieniem misji oraz wizji gminy na okres realizacji dokumentu,
- plan operacyjny, złożony z celu głównego, celów operacyjnych,
- wieloletni plan inwestycyjny wykonania Strategii.

GLÓWNE ZAŁOŻENIA

Misja gminy określa zasady jakimi kieruje się lub będzie się kierować gmina, by osiągnąć stan pożądany, określony m.in. w wizji gminy. Jest sformułowaniem ogólnego kierunku rozwoju gminy, przy uwzględnieniu jej najważniejszych walorów. Misją gminy Ruciane-Nida jest:

Zrównoważony rozwój gminy poprzez zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości życia dzięki wykorzystaniu potencjału turystycznego i kulturowego. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu gminy.

Wizja gminy określa jej stan w 2025 roku, który planuje się osiągnąć dzięki realizacji zaplanowanych w Strategii działań. Jest więc wyrazem aspiracji społecznych oraz wyobrażeniem przyszłości. Wizja jest również nadrzędnym celem Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025, do osiągnięcia którego posłużą cele strategiczne i operacyjne. Wizja gminy Ruciane-Nida w 2025 roku:

Ruciane-Nida ważnym mazurskim ośrodkiem turystycznym, racjonalnie wykorzystującym walory przyrodnicze i wspierającym inicjatywy społeczne w celu stworzenia atrakcyjnych warunków do życia, wypoczynku i prowadzenia działalności gospodarczej

Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 jest układem celów. Składają się na niego cel główny, jakim jest osiągnięcie stanu opisanego w wizji gminy, cele strategiczne oraz operacyjne wraz z kierunkami działań. Cele strategiczne gminy Ruciane-Nida zostały zdefiniowane w pięciu priorytetowych obszarach funkcjonowania gminy: społeczeństwo, turystyka, gospodarka, przestrzeń i infrastruktura oraz środowisko.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO

Cel strategiczny 1: Aktywne społeczeństwo

Cel operacyjny 1.1: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,

Cel operacyjny 1.2: Doskonalenie systemu kształcenia,

Cel operacyjny 1.3: Wysoka jakość usług społecznych, w tym kulturalnych, medycznych i sportowo-rekreacyjnych,

Cel operacyjny 1.4: Wspieranie organizacji pozarządowych.

OBSZAR: GOSPODARKA

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna gospodarka

Cel operacyjny 2.1: Promocja gospodarcza gminy,

Cel operacyjny 2.2: Utworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych,

Cel operacyjny 2.3: Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej, rozwój społeczeństwa informacyjnego,

Cel operacyjny 2.4: Kształtowanie postaw przedsiębiorczych u mieszkańców.

OBSZAR: TURYSTYKA

Cel strategiczny 3: Rozwój turystyki

Cel operacyjny 3.1: Tworzenie atrakcji turystycznych poza sezonem wakacyjnym,

Cel operacyjny 3.2: Skuteczna promocja turystyczna gminy,

Cel operacyjny 3.3: Rozwój infrastruktury turystycznej.

OBSZAR: PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny 4: Nowoczesna infrastruktura techniczna i funkcjonalna przestrzeń

Cel operacyjny 4.1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i technicznej,

Cel operacyjny 4.2: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,

Cel operacyjny 4.3: Ochrona dziedzictwa kulturowego,

Cel operacyjny 4.4: Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej,

Cel operacyjny 4.5: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

OBSZAR: ŚRODOWISKO

Cel strategiczny 5: Zachowanie walorów środowiska przyrodniczego

Cel operacyjny 5.1: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców,

Cel operacyjny 5.2: Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego,

Cel operacyjny 5.3: Wdrożenie rozwiązań gospodarki niskoemisyjnej.

METODA OCENY REALIZACJI CELÓW STRATEGII

Bardzo ważnym elementem wdrażania Strategii jest kontrola procesu oraz ciągła ocena osiąganych efektów zaplanowanych w ramach dokumentu. Za prawidłowe wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 odpowiedzialny jest samorząd gminny. Monitoring polega na ocenie stopnia realizacji zaplanowanych zadań i kierunków działań oraz na ich okresowej kontroli. W razie konieczności należy także wprowadzać w dokumencie stosowane zmiany wynikające z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, które wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru.

Aby podnieść sprawność procesu wdrażania założeń Strategii oraz monitoringu, powołany zostanie Zespół ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida. Głównym zadaniem zespołu będzie czuwanie nad poprawną i efektywną realizacją zaplanowanych kierunków działań oraz inwestycji. Zespół będzie składał się z przedstawicieli różnych środowisk występujących na terenie gminy. Przewodniczącym zespołu będzie Burmistrz Miasta i Gminy Ruciane-Nida, który będzie nadzorował prace powołanego zespołu. Do zadań zespołu będzie należało między innymi: zebranie danych obejmujących postępy wdrażania, udział w tworzeniu raportów z postępów realizacji działań zaplanowanych w Strategii, promocja Strategii a także przygotowanie, weryfikacja i aktualizacja planów inwestycyjnych gminy.

Monitoring realizacji założeń Strategii będzie polegał przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych oraz porównywaniu ich z danymi prognozowanymi. W ramach monitoringu przewidziano także nadzór nad wydatkami poniesionymi w celu finansowania inwestycji zaplanowanych w dokumencie.

Cele monitoringu będą następujące:

- ocena skuteczności przeprowadzonych działań,
- nadzór nad prawidłowym wydatkowaniem środków finansowych,
- wczesne wykrywanie nieprawidłowości oraz reagowanie na nie,
- uwzględnienie zmieniających się uwarunkowań i aktualizacja zapisów Strategii.

W aspekcie monitoringu istotne jest wypracowanie technik zbierania niezbędnych danych. Konieczne jest określenie odpowiednich wskaźników, które zagwarantują wysoką efektywność prowadzonych działań. Należy dokonać oceny stanu istniejącego, który przedstawiono w rozdziale dotyczącym diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Ruciane-Nida i porównać stan wejściowy ze stanem po realizacji zaplanowanych inwestycji oraz kierunków działań. Monitoring prowadzony będzie w oparciu o wskaźniki zawarte w ogólnodostępnych bazach danych oraz wewnętrznych zasobach gminy. Odpowiedni dobór wskaźników jest ważny w aspekcie oceny stopnia realizacji założeń Strategii. Konieczna jest współpraca Zespołu ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida z mieszkańcami oraz przedsiębiorstwami działającymi na obszarze gminy, a także z innymi podmiotami zaangażowanymi w realizację zaplanowanych projektów. W poniższej tabeli znajduje się wykaz wskaźników monitoringu. Wykaz ten nie stanowi katalogu zamkniętego i może być dowolnie modyfikowany.

Tabela 1. Katalog wskaźników monitoringu

Cel strategiczny 1. Aktywne społeczeństwo
1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu <ul style="list-style-type: none">– Liczba osób korzystających z porad psychologa;– Liczba osób dotkniętych problemami społecznymi;– Liczba osób pozostających bez pracy;– Liczba nowych mieszkań socjalnych;– Liczba osób starszych korzystających z pomocy społecznej;– Wartość wypłaconych środków pomocowych;– Liczba przeprowadzonych akcji wśród dzieci i młodzieży podnoszących świadomość w kwestii wszelkiego rodzaju uzależnień;– Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej;– Ilość świadczeń niepieniężnych przekazanych potrzebującym.
1.1. Doskonalenie systemu kształcenia <ul style="list-style-type: none">– Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych placówek oświatowych;– Wartość środków przeznaczonych na doposażenie szkół;– Liczba zajęć pozalekcyjnych w placówkach edukacyjnych;– Wartość środków przeznaczonych na stypendia dla uczniów;– Ilość przedsiębiorstw, z którymi szkoły nawiązały współpracę
1.3. Wysoka jakość usług społecznych, w tym kulturalnych, medycznych i sportowo-rekreacyjnych <ul style="list-style-type: none">– Liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów świadczących usługi społeczne;– Wartość środków przeznaczonych na doposażenie obiektów świadczących usługi społeczne;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

<ul style="list-style-type: none">– Liczba zorganizowanych imprez o tematyce związanej z lokalnym dziedzictwem kulturowym;– Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych;
1.4. Wsparcie organizacji pozarządowych <ul style="list-style-type: none">– Liczba organizacji pozarządowych promujących lokalne tradycje;– Wartość środków przeznaczonych na wsparcie finansowe organizacji pozarządowych.
Cel strategiczny 2. Konkurencyjna gospodarka
2.1. Promocja gospodarcza gminy <ul style="list-style-type: none">– Liczba pozyskanych inwestorów oraz partnerów zagranicznych ;– Liczba targów, w których udział wzięli przedstawiciele gminy;– Liczba akcji promocyjnych gminy przy wykorzystaniu mediów społecznościowych;– Ilość kampanii promujących turystykę, sport oraz rekreację.
2.2. Utworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych <ul style="list-style-type: none">– Liczba terenów inwestycyjnych uzbrojonych w infrastrukturę techniczną;– Liczba terenów przeznaczonych na zabudowę usługową i produkcyjną;– Liczba kampanii promujących tereny inwestycyjne.
2.3. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej, rozwój społeczeństwa informacyjnego <ul style="list-style-type: none">– Liczba osób korzystających z internetu;– Liczba zorganizowanych warsztatów i spotkań propagujących wykorzystanie nowoczesnych technologii;– Liczba szkoleń rozwijających kompetencje cyfrowe mieszkańców;– Liczba wspartych firm w zakresie budowy nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej;
2.4. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych u mieszkańców <ul style="list-style-type: none">– Liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej;– Liczba szkoleń i warsztatów dla dzieci i młodzieży w zakresie przedsiębiorczości;– Liczba akcji informacyjnych dotyczących pozyskiwania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych na prowadzenie działalności gospodarczej i inwestycje.
Cel strategiczny 3. Rozwój turystyki
3.1. Tworzenie atrakcji turystycznych poza sezonem wakacyjnym <ul style="list-style-type: none">– Liczba zorganizowanych wydarzeń i imprez turystycznych i sportowych;– Ilość wspartych produktów lokalnych;– Liczba wytyczonych szlaków turystycznych do narciarstwa biegowego;– Liczba wytyczonych szlaków konnych;– Liczba zorganizowanych rajdów pieszych i rowerowych na szlakach turystycznych.
3.2. Skuteczna promocja turystyczna gminy <ul style="list-style-type: none">– Liczba przedsiębiorstw turystycznych, z którymi współpracowała gmina;– Liczba targów, w których udział wzięli przedstawiciele gminy;– Liczba akcji promocyjnych gminy przy wykorzystaniu mediów społecznościowych;– Ilość kampanii promujących turystykę, sport oraz rekreację.
3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej <ul style="list-style-type: none">– Powierzchnia wyznaczonych terenów inwestycyjnych;

- Liczba terenów zagospodarowanych nad jeziorami;
- Liczba utworzonych szlaków pieszych i rowerowych;
- Liczba obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej;
- Liczba szkoleń i kursów prowadzonych wśród osób prowadzących działalność turystyczną;
- Liczba powstałych wypożyczalni sprzętów sportowych;
- Liczba utworzonych punktów sanitarnych dla turystów.

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura techniczna i funkcjonalna przestrzeń

4.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i technicznej

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych;
- Długość wybudowanych chodników;
- Ilość zmodernizowanych lub rozbudowanych opraw oświetleniowych;
- Liczba utworzonych ścieżek rowerowych
- Powierzchnia wybudowanych parkingów;
- Liczba zdarzeń drogowych – wypadków i kolizji;
- Liczba wybudowanych zatoczek autobusowych przy szkołach;
- Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej i/lub wodociągowej.

4.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

- Liczba powstałych obiektów służących do rekreacji i wypoczynku;
- Liczba utworzonych siłowni zewnętrznych/placów zabaw;
- Liczba wybudowanych i rozbudowanych boisk sportowych;
- Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjno-wodociągowej;
- Liczba kampanii edukacyjnych w zakresie promocji różnych form sportu i rekreacji wśród mieszkańców;

4.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego

- Liczba budynków, w których przeprowadzono renowacje;
- Liczba utworzonych miejsc spotkań mieszkańców lub dla drobnych przedsiębiorców;
- Liczba oznakowanych zabytków i form ochrony przyrody.

4.4. Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej

- Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej;
- Wartość środków przeznaczonych na doposażenie budynków użyteczności publicznej;
- Powierzchnia utworzonych terenów zielonych;
- Długość utworzonych ciągów pieszo-rowerowych na terenie całego miasta;
- Liczba obiektów, którym nadano nowe funkcje.

4.5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

- Liczba budynków, w których przeprowadzono renowacje;
- Liczba zrewitalizowanych obiektów zabytkowych, jak również obiektów o wysokich wartościach kulturowych;
- Powierzchnia miasta/gminy objęta rewitalizacją;

- Liczba mieszkańców biorących udział w konsultacjach społecznych dotyczących procesu rewitalizacji na terenie miasta/gminy;
- Liczba obiektów lub powierzchnia obszaru, którym nadano nowe funkcje np. rekreacyjne.

Cel strategiczny 5. Zachowanie walorów środowiska przyrodniczego

5.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

- Liczba działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży podnoszących świadomość ekologiczną;
- Liczba przeprowadzonych akcji „Sprzątanie świata”;
- Liczba zorganizowanych warsztatów plenerowych;

5.2. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego

- Liczba ogólnodostępnych pojemników na segregację odpadów;
- Liczba akcji edukacyjnych w zakresie ograniczania ilości produkowanych odpadów przez gospodarstwa domowe;
- Liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci;
- Liczba punktów odbioru nieczystości z jachtów i łodzi;
- Liczba kampanii edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną turystów odwiedzających gminę.

5.3. Wdrożenie rozwiązań gospodarki niskoemisyjnej

- Liczba budynków, w których przeprowadzono termomodernizację;
- Liczba kampanii informujących/zachęcających do stosowania energii odnawialnej;
- Liczba zamontowanych urządzeń OZE na budynkach użyteczności publicznej;
- Liczba osób korzystających z komunikacji publicznej lub rowerów;
- Liczba kampanii informacyjnych w zakresie udziału mieszkańców w realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym bardzo ważnym elementem w procesie planowania strategicznego jest ewaluacja, która polega na ocenie realizacji i rezultatów działań zaplanowanych w ramach dokumentu. Proces może zostać podzielony na trzy zasadnicze etapy: ocena przez rozpoczęciem realizacji Strategii (ex-ante), w połowie (ewaluacja bieżąca) oraz po zakończeniu realizacji (ex-post).

Ocena stanu aktualnego gminy została przeprowadzona poprzez wykonanie diagnozy społeczno-gospodarczej. Stan ten został także określony przez mieszkańców gminy, którzy wskazali kluczowe problemy zakłócające rozwój gminy oraz oceniali różne obszary funkcjonowania gminy poprzez udział w konsultacjach społecznych. Zidentyfikowane zostały podstawowe potrzeby i oczekiwania osób zaangażowanych. W ramach tej oceny konieczne jest wskazanie potencjalnych trudności, które są związane z wdrażaniem Strategii. Kolejna ewaluacja powinna nastąpić w trakcie realizacji Strategii. Jednak realizacja założeń niniejszego

dokumentu będzie monitorowana na bieżąco i oceniana w raportach przygotowywanych corocznie przez powołany Zespół ds. Strategii. W ramach tego etapu ewaluacji oceniana będzie jakość realizacji założeń Strategii oraz stopień zgodności z założeniami pierwotnymi. Umożliwi to obiektywny przegląd uzyskanych efektów, a w razie potrzeby nastąpi aktualizacja wskazanych działań.

Po zakończeniu realizacji Strategii dokonana zostanie ewaluacja końcowa, która będzie oceniała stopień realizacji założeń oraz skuteczność interwencji. Stanowi ona źródło informacji niezbędne do opracowania kolejnej Strategii.

POWIĄZANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025 Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI, Z UWZGLĘDNIENIEM ICH CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I WYZNACZANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

Kierunki działań wykreowane w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 są powiązane z ochroną środowiska. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć związanych z zagospodarowywaniem odpadów, inwestycjami w odnawialne źródła energii oraz działaniami promocyjnymi i edukacyjnymi, kształtującymi świadomość mieszkańców gminy w zakresie ekologii. Zarówno misja, wizja oraz cel główny Strategii zostały zaplanowane w taki sposób, aby przyczynić się do zrównoważonego rozwoju gminy. Wykreowane cele i kierunki są także zgodne są z celami ochrony środowiska wyznaczanymi przez dokumenty wyższego szczebla.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ruciane-Nida

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Ruciane-Nida jest podstawowym dokumentem prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Studium określa zasady zagospodarowania przestrzennego i rozmieszczenia inwestycji celu publicznego, mając na względzie aktualne potrzeby rozwoju oraz uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe i gospodarcze.

Głównym celem rozwoju miasta i gminy Ruciane-Nida określonym w Studium jest „zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy służący poprawie jakości i warunków życia

mieszkańców oraz ograniczenie strefy ubóstwa i bezrobocia, przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego”. W studium zaplanowano następujące cele strategiczne:

- Wykorzystanie naturalnego potencjału rozwojowego Miasta i Gminy Ruciane-Nida. Pogodzenie ochrony walorów środowiska z racjonalnym rozwojem gospodarczym;
- Uznanie peryferyjnego położenia gminy za walor pozwalający na rozwój określonych dziedzin życia;
- Wspieranie rozwoju działalności gospodarczej wykorzystującej lokalne zasoby rozwojowe (np. wody powierzchniowe, lasy, wszelkie formy rekreacji);
- Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym agroturystyki przez mieszkańców obszarów wiejskich jako uzupełnienie rolnictwa, rybactwa.

W studium zaplanowano działania, które są zgodne przede wszystkim z ideą zrównoważonego rozwoju. Realizacja zaplanowanych celów strategicznych wpłynie na poprawę warunków życia ludności, przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym gminy oraz zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego, nie powodując ich degradacji. Kierunki działań określone w Strategii wpisują się w cele strategiczne określone w studium, a ich realizacja wpłynie na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Ruciane-Nida.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ruciane-Nida do roku 2023

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ruciane-Nida do roku 2023 jest dokumentem w ramach którego przeprowadzono diagnozę czynników zakłócających rozwój obszarów zlokalizowanych w granicach gminy. Program pełni rolę „scenariusza” rozwoju miasta, w którym zaplanowano kompleksowe i zintegrowane przedsięwzięcia wpływające na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów, prowadzone we współpracy z lokalną społecznością i na ich rzecz, mające na celu wyprowadzenie wyznaczonych obszarów ze stanu kryzysowego. W ramach Strategii zaplanowano szereg działań wpisujących się w działania zawarte w LPR. Inwestycje w tym zakresie przyczynią się zarówno do poprawy jakości środowiska oraz jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji poprzez między innymi adaptacje budynków na cele społeczne.

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Ruciane-Nida

Planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy należy do zadań własnych gminy, która realizuje je zgodnie z założeniami polityki energetycznej państwa i ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Ruciane-Nida to dokument przyjęty na podstawie uchwały nr XVI/99/2003 Rady Miejskiej w Rucianem-Nidzie z dnia 30 grudnia 2003 roku w sprawie: uchwalenia założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy Ruciane – Nida. W dokumencie przeanalizowano następujące aspekty:

- stan aktualny i przewidywane zmiany zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- możliwości wykorzystania nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości współpracy z innymi gminami.

W Planie wskazano szereg rozwiązań, które umożliwią zaopatrzenie gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe wykorzystując niskoemisyjne źródła ciepła. Określono, że należy dążyć do stopniowego eliminowania paliw stałych używanych w kotłowniach (głównie węgla i koks) i zastępowania ich paliwami bardziej przyjaznymi dla środowiska (biomasa, gaz płynny). Ponadto, wskazano na możliwość instalowania źródeł ciepła pracujących w skojarzeniu tj. wytwarzających jednocześnie energię cieplną i elektryczną. Do dokumentu wpisano także wskazania dotyczące wykonania kompleksowej termomodernizacji budynków oraz przeprowadzenie modernizacji wewnętrznej instalacji odbiorczej c.o. Projekt zakłada także wymianę oświetlenia ulicznego na energooszczędne. Inwestycje zaplanowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 przyczynią się do realizacji założeń i kierunków zawartych w Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Ruciane-Nida. Przyczynią się do tego przede wszystkim

działania w zakresie termomodernizacji budynków, które zostały zaplanowane w ramach Strategii.

Projekt Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ruciane-Nida na lata 2017 – 2025

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 to dokument strategiczny, którego celem jest wskazanie możliwości do zrównoważonego i racjonalnego rozwoju ekologicznego i energetycznego gminy. Głównym celem stworzenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest realizacja założeń pakietu klimatyczno-energetycznego oraz Strategii Europa „2020”. Podczas analizy inwestycji zaplanowanych w ramach PGN wyznaczono cele strategiczne, operacyjne oraz szczegółowe, których realizacji przyczyni się do osiągnięcia efektów założonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym oraz Strategii Europa 2020. Istotnym aspektem w zakresie gospodarki niskoemisyjnej jest przede wszystkim poprawa jakości powietrza atmosferycznego. Wpłynie na to realizacja celów wyznaczonych w ramach dokumentu, do których należą przede wszystkim:

1. Redukcja emisji gazów cieplarnianych;
2. Ograniczenie zużycia energii finalnej;
3. Rozwój energetyki odnawialnej na terenie gminy Ruciane-Nida poprzez wyposażenie budynków w instalacje OZE;
4. Osiągnięcie poziomu poniżej maksymalnego dopuszczalnego stężenia benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM10 oraz utrzymanie dotychczasowych poziomów innych substancji w powietrzu na terenie gminy Ruciane-Nida.

W Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 wykreowano kierunki działań w obszarze „Środowisko”, polegające na termomodernizacji budynków w celu poprawy efektywności energetycznej obiektów oraz poprawy jakości powietrza atmosferycznego. Realizując działania zaplanowane w ramach Strategii nastąpi nie tylko poprawa jakości środowiska przyrodniczego, ale także rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ruciane-Nida na lata 2015-2032

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Ruciane - Nida na lata 2015–2032 określa nadrzędny cel, który gmina osiągnie w okresie realizacji zadań z niego wynikających. Głównym długoterminowym osiągnięciem jest: **OCHRONA ŚRODOWISKA ORAZ LUDNOŚCI POPRZECZ USUNIĘCIE AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY**. Zakłada się usunięcie azbestu do roku 2032, dzięki realizacji działań polegających na inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, a następnie zachęceniu mieszkańców do jego usuwania. Działania polegające na usuwaniu azbestu wpłyną na poprawę stanu zdrowia mieszkańców gminy, a także warunków życia mieszkańców, co jest spójne z założeniami Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020

Dokumentem, w celu którego wpisuje się Strategia jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014 – 2020. Strategia realizuje również założenia Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury. Plan operacyjny dokumentu zgodny jest z kierunkami działań wyznaczanymi przez osie priorytetowe Programu - inteligentna gospodarka Warmii i Mazur, Energia i efektywność energetyczna, Środowisko przyrodnicze i zasoby, Kultura i dziedzictwo, Transport, Rewitalizacja miast i ich społeczności, Usługi publiczne, Regionalny rynek pracy oraz Włączenie społeczne.

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do roku 2025

Dokument został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko – Mazurskiego w 2013 roku jako narzędzie do zarządzania regionem. W dokumencie określono wizję: „Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć...”:

- ...niezależnie od wieku,
- ...niezależnie od wykształcenia,
- ...niezależnie od stanu posiadania,
- ...niezależnie od pochodzenia,
- ...niezależnie od miejsca zamieszkania,
- ...niezależnie od płci.

W Strategii wyróżniono także priorytety strategiczne, które wpłyną na poprawę warunków życia mieszkańców regionu poprzez rozwój infrastruktury przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego. Dokument zawiera następujące cele strategiczne:

- wzrost konkurencyjności gospodarki,
- wzrost aktywności społecznej,
- wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych,
- nowoczesna infrastruktura rozwoju.

Cele strategiczne zaplanowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida są spójne z obszarami i kierunkami działań zaplanowanymi w ramach Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Założeniem obu dokumentów jest poprawa warunków życia mieszkańców, rozwój gospodarczy i turystyczny regionu, a także poszanowanie środowiska przyrodniczego.

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020

Dokument został przyjęty na mocy Uchwały nr XIX/445/16 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 30 sierpnia 2016 r. W opracowaniu określono działania wpływające na poprawę stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. W programie wskazano obszary interwencji i zaplanowano działania, których realizacja w znacznym stopniu wpłynie na ochronę środowiska przyrodniczego. W ramach Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 przewidziano kierunki działań w obszarze „środowisko”, które również wpłyną na poprawę stanu środowiska w regionie a także poprzez realizację działań o charakterze miękkim przyczynią się do kreowania postaw proekologicznych wśród mieszkańców.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Najważniejszym dokumentem przyczyniającym się do koordynacji polityki przestrzennej w regionie jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa. Zawiera on kierunki i działania, których realizacja jest wypełnieniem zadań określonych przez strategię rozwoju społeczno-gospodarczego. Ochrona środowiska naturalnego odgrywa dużą rolę także w planowaniu przestrzennym. Wśród zasad zagospodarowania przestrzennego na pierwszym miejscu wymienia się zasady ochrony i utrzymania w równowadze środowiska przyrodniczego,

zakładając podporządkowanie rozwoju gospodarczego regionu i zachowaniu terenów znajdujących się pod ochroną. Identyczne założenia zostały określone w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025.

Strategia Zintegrowanego Rozwoju Powiatów Wielkich Jezior Mazurskich do 2020 roku

Wizja Strategii Zintegrowanego Rozwoju to: „Powiaty Wielkich Jezior Mazurskich to kraina przyjazna mieszkańcom i przyjezdnym, oferująca unikalne walory środowiska i atrakcyjne warunki funkcjonowania przedsiębiorstw”. Misją Strategii jest innowacyjny rozwój w obszarze "inteligentnych branż" regionalnej gospodarki, realizowany w ramach partnerstwa. Cele strategiczne dokumentu podzielone są według obszarów tematycznych, którym odpowiadają obszary wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida. Również cele strategiczne obydwu dokumentów są zbieżne, w Strategii Zintegrowanego Rozwoju są to: podniesienie poziomu edukacji oraz jej dostosowanie do rynku pracy, wspieranie procesu powstawania i rozwoju konkurencyjnego rynku pracy, zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości usług związanych z ochroną zdrowia, bezpieczeństwem publicznym oraz pomocą i integracją społeczną, rozwój infrastruktury technicznej subregionu oraz promowanie idei zrównoważonego rozwoju subregionu.

Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022

Celem opracowania dokumentu jest osiągnięcie założeń polityki ochrony środowiska poprzez oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko. Dokument obejmuje wszystkie rodzaje odpadów wytworzonych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego oraz przywożone na ten obszar. W opracowaniu odniesiono się szeroko do kwestii związanych z odzyskiem energii z odpadów poprzez między innymi produkcję paliw alternatywnych. W trakcie przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzane są też odpady palne stanowiące paliwo alternatywne, które są odpadami klasyfikowanymi w katalogu odpadów jako odpady o kodzie 19 12 10. Odpady te charakteryzują się wysoką wartością opałową. Określono, że w 2014 roku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wytworzono 56 086,45 Mg odpadów w postaci paliwa alternatywnego (15,9% masy przetworzonych odpadów). Celem wykreowanym w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida jest przede wszystkim kształtowanie postaw przyjaznych środowisku w aspekcie

ograniczenia wytwarzania odpadów, zakazu ich spalania oraz prawidłowego postępowania z wytworzonymi odpadami. Jednym z kierunków działań zaplanowanym w ramach obszaru „środowisko” jest likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów.

Program Ekoenergetyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W Programie określono dwa cele operacyjne, z którymi związane są kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2020: „Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania” i „Województwo warmińsko-mazurskie krajowym liderem czystości środowiska”. Do realizacji zaplanowanych celów przyczynią się działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększeniu wykorzystania OZE. Zarówno kierunki działań określone w Strategii, jak i przedsięwzięcia realizowane w jego ramach w całości wpisują się w założenia Programu i służą ich osiągnięciu.

Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej

Program Ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej został przygotowany ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10. Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej został przygotowany w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wymaganej jakości powietrza. Dokument jest elementem polityki ekologicznej województwa, a zaproponowane w nim działania są zintegrowane z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi szczebla regionalnego. W ramach Programu zaplanowano działania służące poprawie jakości powietrza a tym samym środowiska przyrodniczego:

- modernizację i remonty dróg;
- rozwój ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej;
- termomodernizację budynków;
- wymianę nieefektywnego ogrzewania na paliwa stałe na nowoczesne piece gazowe, zarówno w zabudowie wielo- jak i jednorodzinnej.

Jako kierunki działań zaplanowane w Strategii wskazano między innymi termomodernizację budynków a także działania informacyjno-promocyjne, co w efekcie przyczyni się do realizacji działań zaplanowanych w ramach programu ochrony powietrza.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami L_{DWN} i L_N

Głównym celem dokumentu jest wyznaczenie kierunków i działań przyczyniających się do braku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu, na obszarach, na których odnotowano przekroczenia. Założenia dokumentu w szerszym kontekście poprzez ograniczenie liczby pojazdów poruszających się po drogach zapewniają także poprawę jakości powietrza poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych. Ograniczenie pojazdów silnikowych poruszających się po drogach i zwiększenie udziału zbiorowej komunikacji publicznej oraz transportu niezmotoryzowanego pozwoli na zmniejszenie hałasu. Jednym z kierunków działań wyznaczonych w Strategii jest zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie korzystania z komunikacji publicznej i transportu rowerowego, co przyczyni się do zachowania spójności z programem ochrony środowiska przed hałasem. Podczas realizacji przedsięwzięć (na etapie prowadzenia robót budowlanych) zaplanowanych w Strategii wystąpić mogą ewentualnie uciążliwości związane z przekroczeniem maksymalnego poziomu hałasu. Po realizacji inwestycji nastąpi poprawa warunków akustycznych, a ewentualne uciążliwości ustąpią.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plan gospodarowania wodami to opracowanie obejmujące działania przyczyniające się do realizacji celów Ramowej Dyrektywy Wodnej, która obowiązuje od 2000 r. Jej celem jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń oraz zachowanie i osiągnięcie dobrego stanu wód. Plan gospodarowania wodami zawiera przede wszystkim cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych oraz wód podziemnych. Dla jednolitych części wód będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Celem określonym dla wód podziemnych jest między innymi zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych oraz zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych. Jednym z celów zawartych w Strategii jest rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, co przyczyni się do zabezpieczenia przed dostawaniem się

szkodliwych substancji do wód. Ponadto, jako kierunek działań wskazano budowę punktów odbioru nieczystości z jachtów i łodzi.

IV Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Jednym z instrumentów wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych. Celem tego opracowania jest realizacja ujętych w nim inwestycji, co wpłynie na ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków. Realizacja założenia KPOŚK wpłynie pozytywnie na ochronę środowiska wodnego. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. W ramach Strategii zaplanowano również działania wpływające pozytywnie na ochronę środowiska wodnego poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej. Zaplanowano także działania zachęcające mieszkańców zachęcające do likwidacji zbiorników bezodpływowych.

Polityka wodna Państwa do 2030 r.

Głównym celem Polityki wodnej Państwa do 2030 r. jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do czystej i zdrowej wody oraz ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powodzie i susze. Nastąpi to w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji regionalnych. W ramach Strategii zaplanowano działania w zakresie rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej oraz wodociągowej. Działania te są zbieżne z założeniami Polityki wodnej Państwa, ponieważ wpłyną między innymi na zaspokojenie potrzeb ludności w zaopatrzenie w wodę.

DYREKTYWA CAFE

Istotnym dokumentem obowiązującym na szczeblu międzynarodowym jest Dyrektywa CAFE. Ma ona szczególne znaczenie dla poprawy jakości środowiska, a w szczególności stanu powietrza. Dyrektywa ta wprowadziła po raz pierwszy w Europie normowanie stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5}. W grudniu 2013 r. przyjęto nowy pakiet dotyczący czystego powietrza, aktualizujący istniejące przepisy i dalej redukujący szkodliwe emisje pochodzące z przemysłu, transportu, elektrowni i rolnictwa w celu ograniczenia ich wpływu na stan środowiska oraz zdrowie

ludzi. Szczególne znaczenie ma program „Czyste powietrze dla Europy”, którego założeniem jest poprawa jakości powietrza do roku 2030. Istotnym elementem były także dyrektywy obejmujące krajowe poziomy emisji, określające bardziej restrykcyjne poziomy emisji zanieczyszczeń. Wskazano także na konieczność zanieczyszczeń emitowanych przez indywidualne kotłownie.

W Strategii uwzględniono działania inwestycyjne w zakresie termomodernizacji budynków, które przyczynią się do poprawy jakości powietrza na analizowanym obszarze. Działania infrastrukturalne będą wspierane działaniami edukacyjnymi dla mieszkańców (wspieranie i promocja wykorzystania OZE).

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2020

SPA 2020 wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach NATURA 2000, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych. Głównym celem wykreowanym w SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W SPA określono także następujące cele:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;
2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;
3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu;
4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu;
5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

W Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida w obszarze „Środowisko” wskazano inwestycje polegające na termomodernizacji budynków, zwiększenie wykorzystania transportu publicznego, wspierania wykorzystania OZE. Działania te w znacznym stopniu przyczynią się przede wszystkim do poprawy jakości środowiska oraz poprawy zdrowia mieszkańców obszaru.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz plan działań na lata 2014-2020

Celem nadrzędnym opracowania jest poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju. Istotne jest zatem podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, a w szczególności w zakresie dbałości o środowisko naturalne. W Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida wskazano działania na rzecz ochrony przyrody, a także likwidację nielegalnych miejsc składowania odpadów.

Strategia bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

Jednym z największych wyzwań jest pogodzenie wzrostu gospodarczego i dbałości o środowisko. Konieczne jest postępowanie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, zapewniając obecnym i przyszłym pokoleniom wysoką jakość życia. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko obejmuje dwa istotne obszary: energetykę i środowisko. Jednym z głównych celów Strategii jest ułatwienie wzrostu gospodarczego w Polsce poprzez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do innowacyjnych technologii, w zgodzie ze środowiskiem naturalnym.

Działania zaplanowane w Strategii wpisują się przede wszystkim w cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. W ramach tego obszaru wskazano na konieczność wzrostu znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii oraz poprawę efektywności energetycznej. Założenia Strategii są spójne także z celem 3. Poprawa stanu środowiska, gdzie wskazano na konieczność ochrony powietrza poprzez ograniczenie oddziaływania energetyki. Inwestycje polegające w szczególności na termomodernizacji budynków wpłyną zarówno na zapewnienie bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię oraz poprawę stanu środowiska.

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki

Głównym celem opracowania jest wysoce konkurencyjna gospodarka oparta na wiedzy i współpracy. Przez gospodarkę konkurencyjną należy rozumieć taką gospodarkę, która w relacji do innych krajów (UE, OECD) utrzyma lub osiągnie wyższą dynamikę wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz doprowadzi do szybkiego zwiększenia poziomu życia obywateli. Na konkurencyjność gospodarki składają się m.in.: zdolność przedsiębiorstw do konkurowania na rynku krajowym oraz zagranicznym, równowaga makroekonomiczna, sprawność aparatu

państwowego oraz efektywność jego wsparcia dla gospodarki oraz przedsiębiorców, przedsiębiorczość obywateli, innowacyjność oraz efektywna alokacja czynników produkcji. Z punktu widzenia celów niniejszej strategii szczególne znaczenie będzie mieć innowacyjność i efektywność gospodarki. Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida poprzez realizację celu strategicznego 2. Konkurencyjna gospodarka wpłynie na rozwój konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i współpracy.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego

Najważniejszym celem określonym w dokumencie jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości. Realizacji celów zawartych w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest cel strategiczny 1. Aktywne społeczeństwo, który został określony w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida. W ramach tego celu zaplanowano między innymi działania polegające na: przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu czy doskonaleniu systemu kształcenia.

Strategia rozwoju transportu

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku) wyznacza najważniejsze kierunki działań oraz ich koordynację w obszarze swojego funkcjonowania. Jej wdrożenie pozwoli nie tylko usunąć aktualnie istniejące bariery, ale także stworzyć nową jakość zarówno w infrastrukturze transportowej oraz zarządzaniu, jak i systemach przewozowych. Głównym celem Strategii jest utworzenie zintegrowanego systemu transportowego przez inwestycje w infrastrukturę transportową, oraz wykreowanie sprzyjających warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych oraz rozwoju efektywnych systemów przewozowych. W ramach Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida zaplanowano rozwój komunikacji publicznej, co będzie zgodne ze Strategią Rozwoju Transportu.

Strategia Sprawne Państwo

Głównym celem Strategii jest zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Najważniejszymi cechami sprawnego państwa, zapisanymi w strategii są przejrzystość (np. prawa i procedur), efektywność (np. komunikacja i wymiana dokumentów), szeroka współpraca (między rządem, samorządem terytorialnym i organizacjami pozarządowymi), zaangażowanie i uczestnictwo obywateli w procesie podejmowania decyzji przez administrację publiczną. Do realizacji założeń Strategii Sprawne Państwo przyczyni się realizacja celu strategicznego 1. Aktywne społeczeństwo, wykreowanego w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego opiera się na czterech obszarach tematycznych, dla których zostały sformułowane wyzwania znajdujące odzwierciedlenie w czterech celach operacyjnych:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

Do pełnej realizacji wszystkich celów niezbędne jest współdziałanie różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej — podmiotów publicznych, organizacji społecznych, administracji samorządowej czy podmiotów prywatnych. Do realizacji założeń Strategii Sprawne Państwo przyczyni się realizacja celu strategicznego 1. Aktywne społeczeństwo, wykreowanego w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida.

Krajowa Strategia Rozwoju Lokalnego: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Strategia określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Wyznacza też zasady i mechanizmy współpracy pomiędzy rządem a samorządami

wojewódzkimi oraz koordynacji działań obu szczebli. Najważniejszym celem KSRR jest wykorzystanie specyficznych atutów (tzw. potencjałów rozwojowych), które ma każdy obszar Polski, dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności. Do realizacji założeń Strategii przyczyni się realizacja celów operacyjnych zaplanowanych we wszystkich obszarach, tj. turystyka, gospodarka, społeczeństwo, infrastruktura oraz środowisko.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

Jako cel główny, przyjęto poprawę jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju. W dokumencie wskazano na wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego i zatrudnienia na obszarach wiejskich oraz poprawę warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawy ich dostępności przestrzennej. Część inwestycji zaplanowanych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida będzie realizowanych na obszarach wiejskich gminy, co wpłynie na wzrost ich potencjału.

Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Jednym z ważniejszych dokumentów strategicznych na poziomie unijnym w zakresie między innymi: energetyki, transportu, zmian klimatu oraz rozwoju regionalnego jest Strategia Europa 2020. Dokument obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Realizacja powyższych celów przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności i rozwoju gospodarczego krajów członkowskich uwzględniając zasady zrównoważonego rozwoju. W ramach dokumentu zaplanowano także cele w zakresie poprawy jakości środowiska.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Ruciane-Nida wypełnia cele zawarte w trzech osiach priorytetowych Europa „2020” – Inteligentny rozwój, Zrównoważony rozwój oraz Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Działania zawarte w projektowanym dokumencie zgodne są z założeniami Strategii „Europa 2020” w zakresie efektywniejszej, bardziej

konkurencyjnej i przyjaznej środowisku gospodarki, charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia oraz zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Cele Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida związane są w szczególności z dwoma obszarami strategicznymi Strategii Rozwoju Kraju – Konkurencyjną gospodarką oraz Spójnością społeczną i terytorialną. Działania wpisane do dokumentu wypełniają przede wszystkim cele takie jak: racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawa efektywności energetycznej i stanu środowiska, adaptacja do zmian klimatu, zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym oraz zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida zgodna jest również z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Założenia projektowanego dokumentu realizują liczne cele Długookresowej Strategii – zwiększenie spójności województwa, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, wzrost rozwoju kapitału społecznego, rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” oraz wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Założenia zawarte w Strategii, dotyczące różnych sfer rozwoju gminy, pozwalają na realizację wyznaczonych przez Koncepcję kierunków działań. Są to między innymi: tworzenie warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami, rozwój infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, poszanowanie środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych, wzmacnianie odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi oraz systematyczna budowa i utrzymanie skutecznego systemu planowania przestrzennego.

Polityka Ekologiczna Państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku)

Głównym celem Polityki Ekologicznej Państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Państwa poprzez stworzenie ram dla zrównoważonego rozwoju. Dokument zakłada trzy etapy zaplanowanych do realizacji celów, od realizacji celów krótkoterminowych poprzedzających ubieganie się o członkostwo w UE aż do realizacji celów długoterminowych obejmujących założenia Strategii zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku. Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida wspiera przebudowę modelu produkcji i konsumpcji w kierunku poprawy efektywności energetycznej oraz minimalizacji negatywnego oddziaływania gospodarki na zdrowie i środowisko, co w znacznym stopniu wpływa na realizację założeń Polityki Ekologicznej Państwa.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022

Opracowanie obejmuje zakres działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju. Ujęto w nim także nowe cele i zadania, które powinny zostać zrealizowane do 2022 roku, a perspektywicznie do 2030 r. Głównym celem dokumentu jest wykreowanie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgg, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami - a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Jeden z kierunków działań Strategii jest prowadzenie kampanii informacyjnych w zakresie informowania społeczeństwa o postępowaniu z odpadami.

Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych

Dokument określa krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w 2020 roku, zużytej w sektorze transportowym, energii elektrycznej, ogrzewania i chłodzenia. Dokument uwzględnia jednocześnie wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej. Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida zawiera informacje obejmujące zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie możliwości wykorzystania OZE.

Polityka klimatyczna Polski

Jednym z najważniejszych dokumentów w aspekcie ochrony klimatu obowiązującym na szczeblu krajowym jest Polityka klimatyczna Polski. Celem strategicznym Polityki jest włączenie Polski do udziału w realizacji międzynarodowych założeń w aspekcie ochrony klimatu poprzez między innymi wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, racjonalizacji wykorzystania energii, co w efekcie zagwarantuje korzyści gospodarcze, społeczne i polityczne. Celem ilościowym polityki klimatycznej jest pogłębienie skali redukcji emisji gazów cieplarnianych do poziomu 40% do roku 2020. W Strategii wskazano na konieczność termomodernizacji budynków, co przyczyni się do poprawy w obszarze „środowiska” oraz warunków życia na analizowanym obszarze.

Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

NPGN jest jednym z ważniejszych dokumentów szczebla krajowego w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Celem Programu jest stworzenia ram dla budowy nowoczesnej i energooszczędnej gospodarki nakierowanej na innowacyjność i zdolnej do konkurencji na rynku unijnym i międzynarodowym.

Głównym celem jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju. W ramach dokumentu zaplanowano następujące cele szczegółowe:

- poprawa efektywności gospodarowania surowcami, w tym odpadami;
- niskoemisyjne wytwarzanie energii;
- promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji;
- transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności;
- rozwój zrównoważonej produkcji – obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo.

Realizacja działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida przyczyni się do realizacji założeń zaplanowanych w Narodowym Programie Gospodarki Niskoemisyjnej.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku

Polska czynnie uczestniczy w procesie tworzenia wspólnotowej polityki energetycznej poprzez implementację najważniejszych dokumentów i aktów unijnych oraz podejmowanie działań zmierzających do poprawy stanu polskiej polityki energetycznej. Jednym z priorytetów

tej polityki jest zapewnienie osiągnięcia przez Polskę co najmniej 15% udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii finalnej brutto do roku 2020, w tym co najmniej 10% udziału energii odnawialnej zużywanej w transporcie. W dokumencie zaplanowano szereg kierunków działań oraz następujące cele szczegółowe, które są spójne z założeniami wyznaczonymi w Strategii:

- poprawa efektywności energetycznej;
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii;
- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenia energetyki jądrowej;
- rozwój wykorzystania OZE, w tym biopaliw;
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii;
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Zaplanowane do realizacji w ramach Polityki oraz Strategii cele są spójne. Realizacja działań zaplanowanych w dokumencie wpłynie pozytywnie na wzrost bezpieczeństwa energetycznego kraju przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Krajowy Plan Działań, dotyczący efektywności energetycznej

Głównym celem dokumentu jest poprawa efektywności energetycznej we wszystkich sektorach gospodarki poprzez podjęcie odpowiednich działań zmierzających do poprawy na etapie wytwarzania i wykorzystania energii. Określono, że do 2016 roku nastąpi redukcja zużycia energii finalnej na poziomie 9% średniego krajowego zużycia tej energii w ciągu roku. W opracowaniu przedstawiono także środki przyczyniające się do osiągnięcia ogólnego celu w zakresie efektywności energetycznej rozumianego jako uzyskanie 20% oszczędności w zużyciu energii pierwotnej w Unii Europejskiej do 2020 r. Zaplanowane w ramach Strategii przedsięwzięcia w zakresie między innymi termomodernizacji budynków przyczynią się do ograniczenia zużycia energii finalnej.

Biała Księga Transportu 2050

W marcu 2011 roku Komisja Europejska przyjęła Białą Księgę Transportu. Dokument zawiera propozycje i postanowienia dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu. Jednym z celów dokumentu jest zmniejszenie wykorzystania samochodów oraz

zwiększenie wykorzystania transportu rowerowego, kolejowego oraz wodnego. W ramach dokumentu zaplanowano także konieczność zastosowania nowoczesnych i innowacyjnych technologii zarządzania ruchem oraz zaawansowanych środków logistycznych i rynkowych. Głównym założeniem jest stworzenie transportu zintegrowanego, który będzie wspierał maksymalnie infrastrukturę i minimalizował negatywny wpływ na środowisko. Zaplanowane w dokumencie cele strategiczne powinny przyczynić się do redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z sektora transportu o 60% do 2050 roku.

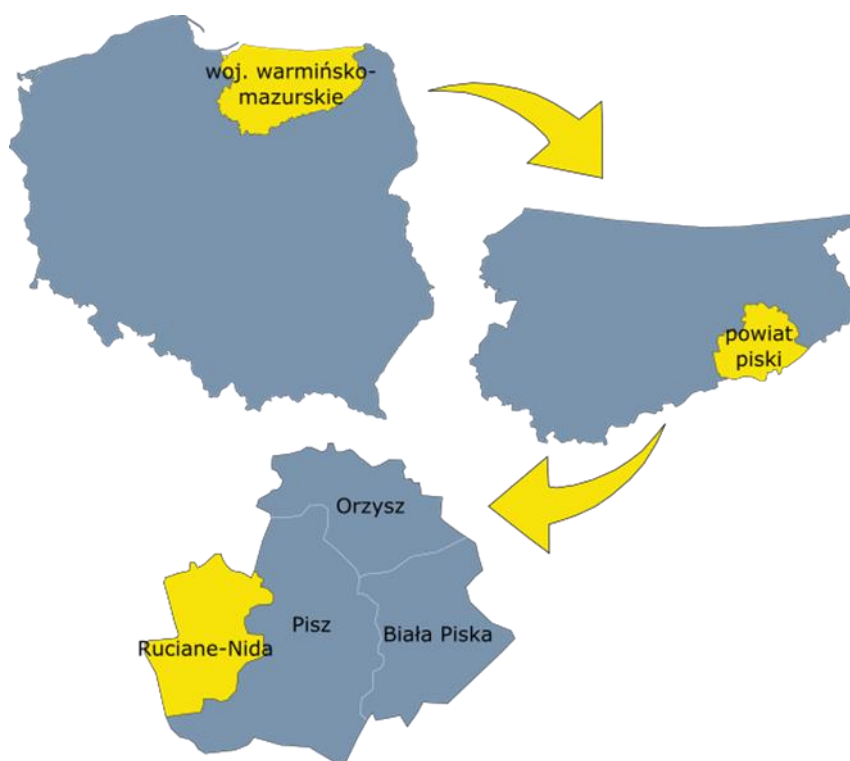
Działania zaplanowane w ramach przedmiotowego dokumentu przyczynią się do osiągnięcia celów zaplanowanych w Białej Księdze poprzez promowanie korzystania z transportu publicznego lub niezmotoryzowanego, co w efekcie wpłynie na zmianę preferencji użytkowników ruchu.

III. Istniejący stan środowiska na terenie gminy Ruciane-Nida

CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY

Położenie

Ruciane-Nida to gmina miejsko – wiejska znajdująca się w powiecie piskim, w województwie warmińsko – mazurskim. Położona jest na Pojezierzu Mazurskim w otoczeniu lasów Puszczy Piskiej. Siedziba władz gminy znajduje się w budynku Urzędu Miasta i Gminy zlokalizowanym przy Alei Wczasów 4 w Rucianem-Nidzie. W latach 1975 – 1998 gmina administracyjnie należała do województwa suwalskiego.

Rysunek 1. Położenie gminy Ruciane-Nida

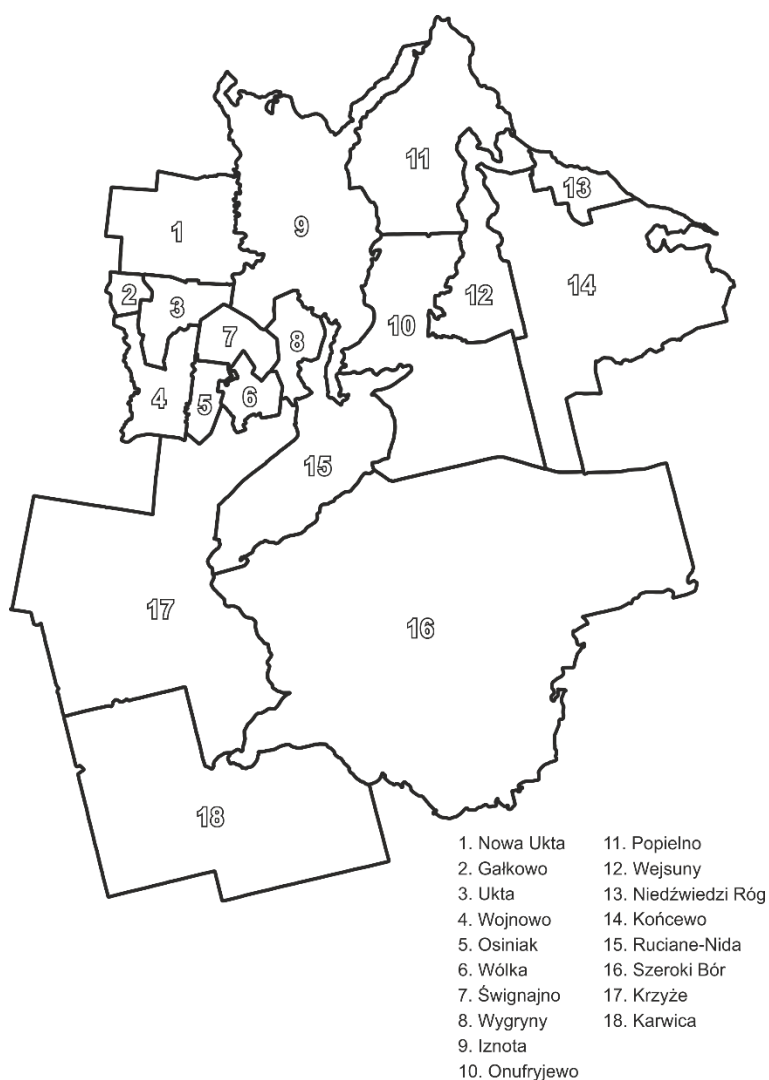
Źródło: Opracowanie własne

Ruciane-Nida graniczy od północy z gminą Mikołajki (powiat mrągowski), od wschodu i południa z gminą Pisz, od zachodu z gminami: Piecki (powiat mrągowski), Świętajno i Rozogi (powiat szczycieński).

Malowniczo położona gmina Ruciane-Nida, w otoczeniu jezior i Puszczy Piskiej, jest jednym z najpiękniejszych miejsc na Warmii i Mazurach. Miasto Ruciane-Nida to administracyjno – gospodarcze centrum gminy położone między 53°38'29''N szerokości geograficznej północnej a 21°32'22''E długości geograficznej wschodniej.

Powierzchnia

Ruciane-Nida jest najmniejszą gminą powiatu piskiego i zajmuje powierzchnię 35,7 tys. ha, co stanowi nieco ponad 20% jego powierzchni. Pod względem powierzchni miasto Ruciane-Nida jest największym miastem powiatu. Związane jest to z jego charakterystyczną cechą: składa się ono z dwóch części, które kiedyś tworzyły odrębne miejscowości: Ruciane i Nida. Pomiędzy osiedlami znajduje się kompleks leśny, a obie części miasta są połączone dwukilometrową drogą zwaną Aleją Wczasów. W skład gminy Ruciane-Nida wchodzi 18 sołectw.

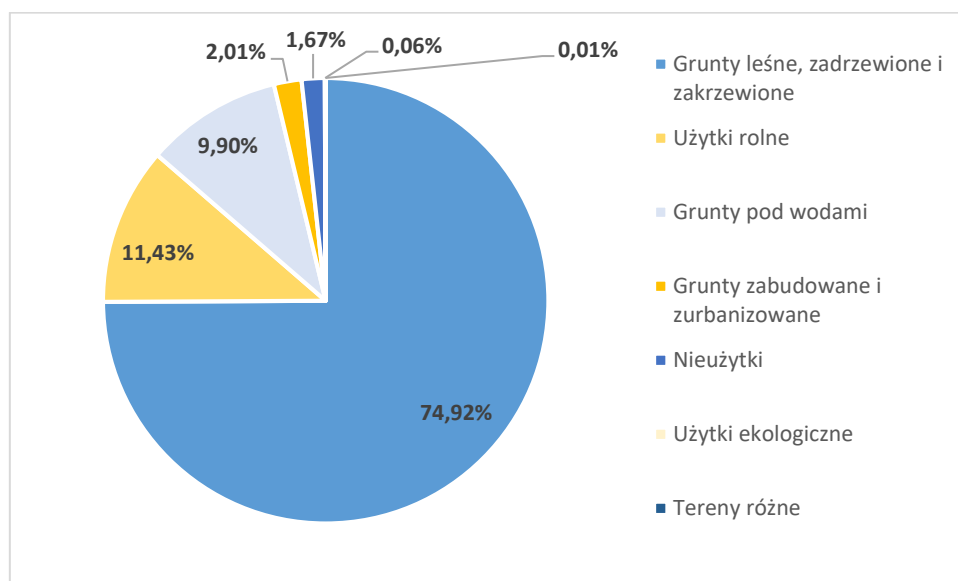

Rysunek 2. Podział gminy Ruciane-Nida na jednostki pomocnicze

Źródło: Opracowanie własne

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki leśne i grunty zadrzewione, które zajmują obszar ponad 26 tys. ha, co stanowi 74,92% ogólnej powierzchni gminy. Zdecydowanie

mniej jest użytków rolnych – 4 092 ha (11,43%). Prawie 10% powierzchni gminy pokryta jest wodami. Szczegółową strukturę użytkowania gruntów przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 3. Struktura użytkowania gruntów w gminie Ruciane-Nida w 2014 r.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Położenie geograficzne

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym J. Kondrackiego obszar gminy znajduje się w obrębie Pojezierza Mazurskiego, przy czym większość jej obszaru leży w mezoregionie Równiny Mazurskiej, natomiast północna część gminy w mezoregionie Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.

Położenie komunikacyjne

Gmina Ruciane – Nida położona jest na zbiegu szlaków komunikacyjnych:

- Droga krajowa nr 58 łącząca Olsztynek – Szczytno – Ruciane-Nida – Białystok.
- Droga wojewódzka nr 610 łącząca drogi krajowe nr 58 i 59,
- Linia kolejowa łącząca Olsztyn – Szczytno – Ełk.

Środowisko przyrodnicze

Ukształtowanie powierzchni

Obszar gminy znajduje się w zasięgu prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w obrębie wyniesienia mazursko-suwalskiego. Formy morfologiczne, występujące na terenie gminy związane są z zasięgiem lądolodu w okresie ostatniego zlodowacenia. Można wśród nich wyróżnić:

- strefę wysoczyzny moren czołowych (przechodzi z zachodu na wschód przez środkową część gminy),
- wysoczyznę polodowcową moreny dennej w pasie północnym,
- równinę sandrową (obejmuje południową część gminy),
- rynnę jeziora Bełdany – Nidzkie.

Strefa moren czołowych stanowi lokalne wyniesienie terenu z mocno zróżnicowaną rzeźbą w rejonie Rucianego-Nidy oraz jezior Guzianek. Jest to południowy zasięg fazy poznańskiej ostatniego zlodowacenia. Wyniesiona jest na wysokość 132 – 142 m n. p. m.

Wysoczyzna polodowcowa moreny dennej obejmuje swym zasięgiem obszar na północ od Rucianego-Nidy. Znajdują się tutaj rozległe obniżenia (Dolina rzeki Krutyni), a także kępowe wyniesienia. Fragment gminy znajdujący się w południowej części Krainy Wielkich Jezior stanowi rozległy obszar sandrowy. Zbudowany jest z materiałów fluwiogłacjalnych (piaski, żwiry), usypanych przez wody wypływające z lodowca. Równina sandrowa jest nachylona w kierunku południowym.

Z kolei Rynna Bełdany – Nidzkie to dolina o przebiegu zbliżonym do południkowego, wcięta w utwory polodowcowe na głębokości do 70 m.

Surowce mineralne

Obszar gminy Ruciane - Nida jest stosunkowo słabo rozpoznany pod względem złóż surowców mineralnych. Występują głównie złoża kruszywa naturalnego, które nadaje się do produkcji mieszanek betonowych. Zgodnie z "Bilansem zasobu złóż kopalin w Polsce" (według stanu na 31.12.2015 rok) udokumentowano na tym obszarze 2 złoża:

- Wygryny - o powierzchni 1,9 ha i zasobach bilansowych 15 tys. ton (zaniechano wydobycie),
- Wygryny II - o powierzchni 0,74 ha i zasobach bilansowych 87 tys. ton.

Złóża charakteryzują się lokalnym znaczeniem. Możliwości udokumentowania oraz eksploatacji następnych złóż są stosunkowo niewielkie z uwagi na dużą lesistość gminy i duży udział terenów prawnie chronionych.

Gleby

W poszczególnych częściach gminy występują odmienne warunki glebowe: najlepsze - na zachodzie, najgorsze - na południu. Dominują gleby lekkie, słabo zbielcowane, wytworzone na glinach i piaskach. Z rolniczego punktu widzenia najbardziej przydatne są gleby brunatne (III i IV klasa bonitacyjna) występujące przede wszystkim w północnej części gminy. W rejonie obniżen i w sąsiedztwie zbiorników wodnych oraz cieków występują powszechnie gleby bagienne, wytworzone z torfów niskich, które są użytkowane przede wszystkim jako łąki.

W strukturze gleb największym udziałem charakteryzują się gleby kompleksu żyniego bardzo dobrego i bardzo słabego. Niewielki odsetek to kompleks gleb pszennych dobrych. Gleby klasy IV a i b zajmują 38% powierzchni gruntów ornych, natomiast klasy VI - ponad 37%. Reszta to gleby klasy V (21,9%) i klasy III a i b (2,65%).

Zasoby wodne

Niemal cały obszar gminy znajduje się w zlewni jezior: Bełdany, Śniardwy oraz Jeziora Nidzkiego. Jedynie niewielki teren na południe od Karwicy należy do zlewni rzeki Turośń, która ma tutaj swój odcinek źródłowy. Cała gmina leży w zlewni rzeki Narew, dorzeczu Wisły. Na terenie gminy znajdują się 33 jeziora, z czego 6 o powierzchni poniżej 2 ha. W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie największych jezior w gminie Ruciane – Nida.

Tabela 2. Największe jeziora w gminie Ruciane-Nida

Nazwa jeziora	Obręb	Powierzchnia [ha]
Jezioro Nidzkie	Ruciane, Szeroki Bór, Jaśkowo	1 818
Bełdany	Iznota	940
Warnoły	Wejsuny	465
Guzianka - Duża	Ruciane - Nida	59,6
Guzianka - Mała	Ruciane - Nida	38
Wejsunek	Wejsuny	39
Przylasek	Szeroki Bór	38,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Rucianem – Nidzie

Część jezior znajduje się w granicach kilku gmin. Jezioro Nidzkie podzielone jest między gminę Ruciane-Nida oraz Pisz, natomiast jezioro Śniardwy między gminę Ruciane-Nida a

Mikołajki. Największa rzeka gminy to Krutynia, o łącznej długości 99,9 km (na terenie gminy Ruciane - Nida znajduje się jej końcowy fragment wraz z ujściem). Poza Krutynią i rzeką Nidka (łąączącą Jezioro Nidzkie i jezioro Bełdany), na obszarze gminy występują liczne, drobne ciek. Teren gminy jest bardzo zasobny w wody podziemne, zwłaszcza część wschodnia i południowa. Użytkową warstwę wodonośną stanowią piaski sandrowe. Wody zalegają płytko i nie mają izolacji od powierzchni terenu. Wydajność ujęć jest bardzo zróżnicowana (od 3 do 80 m³/h). Na północy gminy występują od powierzchni terenu utwory nieprzepuszczalne, a użytkowe wody podziemne zalegają na głębokości od 15 do 20 metrów.

Badania jakości wód powierzchniowych na terenie gminy Ruciane-Nida prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W 2009 roku wody Krutyni były oceniane w przekroju pomiarowo - kontrolnym w Iznocie (Krutynia z Wigrynią do połączenia Jeziora Bełdany z Jeziorem Śniardwy) w ramach monitoringu operacyjnego. Wody rzeki zakwalifikowane zostały do II klasy czystości pod względem fizyko-chemicznym. Wskaźniki wchodzące w skład tej oceny to m. in. BZT5, ChZT, utlenialność, OWO, tlen rozpuszczony, zawiesina ogólna, przewodność, azot ogólny, siarczany, chlorki itp.

Teren gminy jest bardzo zasobny w wody podziemne, zwłaszcza część wschodnia i południowa. Użytkową warstwę wodonośną stanowią piaski sandrowe. Wody zalegają płytko i nie mają izolacji od powierzchni terenu. Wydajność ujęć jest bardzo zróżnicowana (od 3 do 80 m³/h). Na północy gminy występują od powierzchni terenu utwory nieprzepuszczalne, a użytkowe wody podziemne zalegają na głębokości od 15 do 20 metrów. Cała gmina, z wyjątkiem północnej części Półwyspu Popielniańskiego oraz północno- zachodnich fragmentów w okolicy wsi Iznota i Kamień, leży w obrębie trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych – GZWP 215 Subniecka Warszawska.

W obrębie ww. zbiornika wydzielono jedynie jedno piętro wodonośne o podrzędnym znaczeniu użytkowym. Warstwy wodonośne w utworach trzeciorzędu, prawdopodobnie oligoceńskie, charakteryzują się przewodnictwem poniżej 100 m³/24h i wydajnością potencjalną studni mniejszą niż 30 m³/h. Moduł ich zasobów odnawialnych wynosi 5 m³/24h/km².

Na linii Wojnowo – Osiniak-Piotrowo – Wejsuny – Jezioro Jegocin przebiega północna granica czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych – GZWP 216 Sandr Kurpie. W obrębie

piętra czwartorzędowego wyróżniono dwa użytkowe poziomy wodonośne. Główny użytkowy poziom stanowią wodnolodowcowe piaski, w przewodzie drobnoziarniste, pochodzącego ze zlodowacenia środkowopolskiego (Warty) i północnopolskiego, tworzące wspólną jednostkę wodonośną. Na terenie gminy Ruciane-Nida wody podziemne są dobrej jakości. Pomiędzy miejscowościami Kamień, Nowa Ukta i Wygryny określono klasę wód podziemnych jako IIa (dobrej jakości, niewymagające prostego uzdatniania). Klasa III wód podziemnych (jakość zła, wymagane skomplikowane uzdatnianie) występowała na terenie wsi Ładne Pole, Ukta, Wojnowo ze względu na niespełnienie warunków w zakresie barwy oraz stężenia żelaza. W przeważającej części gminy główny użytkowy poziom wodonośny występuje bez izolacji. Jedynie w części północno – zachodniej występuje izolacja w postaci glin zwałowych o miąższości około 20 m. Jednakże naturalną ochroną przed degradacją wód podziemnych zapewnia znaczna lesistość gminy. Stanowi to naturalny filtr ochronny płytko występujących wód.

Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2017 poz. 519), jednym z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) jest monitoring jakości powietrza. Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska na podstawie prowadzonych pomiarów corocznie dokonują oceny jakości powietrza atmosferycznego oraz klasyfikację stref ze względu na stan zanieczyszczeń. Klasyfikacja dokonywana jest:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon troposferyczny, tlenek węgla, pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, kadm, nikiel, ołów, arsen oraz benzo(a)piren w pył PM₁₀,
- ze względu na ochronę roślin, dla substancji: dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon troposferyczny.

Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego wydzielono 3 strefy (miasto Olsztyn, miasto Elbląg oraz strefę warmińsko-mazurską), w których dokonuje się pomiarów i oceny jakości powietrza. Gmina Ruciane-Nida zlokalizowana jest w strefie warmińsko-mazurskiej, dla której w 2016 roku opracowano ocenę roczną jakości powietrza za rok 2015. Podczas pomiarów i analiz w strefie warmińsko-mazurskiej stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziomu docelowego zawartości

benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. W aspekcie ochrony życia ludzi i ochrony roślin odnotowano także przekroczenia poziomu długoterminowego dla ozonu.

Klimat

Klimat na obszarze gminy charakteryzuje się dużą zmiennością częstotliwości występowania poszczególnych typów pogody. Średnia roczna temperatura wynosi 6,6°C. Najniższe średnie temperatury odnotowuje się w styczniu (-4,5°C), natomiast najwyższe w lipcu, ze średnią temperaturą miesięczną 17,4°C.

Mazury to strefa ciągłego ścierania się mas powietrza atlantyckiego oraz kontynentalnego. W ostatnich latach zaobserwowano także wzrost liczby dni z napływem powietrza zwrotnikowego (zwłaszcza wiosną i wczesnym latem). Dlatego też w zależności od dominacji jednej z tych stref pojawiają się tu mroźne i słoneczne lub ciepłe i deszczowe zimy oraz gorące i suche lata na przemian z chłodnymi i wilgotnymi.

Poszczególne pory roku występują tu w nieco innych terminach, niż w pozostałych regionach kraju. Ma to związek z wyniesieniem nad poziom morza, dużym nagromadzeniem otwartych zbiorników wodnych oraz występowaniem terenów podmokłych. Występujące tutaj wody powierzchniowe wpływają także na wilgotność powietrza. Najniższa wilgotność względna notowana jest w maju i w czerwcu (odpowiednio 73 i 74%), a najwyższa w listopadzie i w grudniu (odpowiednio 89 i 90%). Średnia roczna suma opadów wynosi 450 – 500 mm. Często pojawiają się wiejące z dużą prędkością wiatry (średnia prędkość wynosi 5 m/s). Okres wegetacyjny trwa tu zazwyczaj od 109 do 200 dni w roku.

Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas stanowi poważne zagrożenie zarówno dla ludzi jak i środowiska. Hałas pochodzenia antropogenicznego, występujący w środowisku, podzielić można na dwie podstawowe kategorie: komunikacyjny i przemysłowy. Hałas komunikacyjny powodowany jest głównie przez użytkowników dróg krajowych. Nie przeprowadzano pomiarów jego zasięgu i poziomu na terenie gminy Ruciane-Nida.

Hałas przemysłowy na terenie gminy nie stanowi poważnego zagrożenia. Zakłady przemysłowe, emitujące hałas o poziomie przekraczającym wartości dopuszczalne (50 dB w dzień i 40 dB nocą) nie występują. Odczuwalnym problemem jest zlokalizowanie tych zakładów na terenach zabudowanych, w bliskim sąsiedztwie budynków mieszkalnych, co

powoduje pewnego rodzaju uciążliwość. Innym typem hałasu jest również hałas od linii elektroenergetycznych. Teren gminy Ruciane-Nida zaopatrywany jest linią energetyczną wysokiego napięcia 110 kV. Pracująca napowietrzna linia elektroenergetyczna WN prądu przemiennego może być liniowym źródłem hałasu. Hałas generowany przez pracującą linię WN spowodowany jest mikrowyładowaniami elektrycznymi na powierzchni przewodów (na skutek ulotu). Zjawisko ulotu występuje wówczas, gdy natężenie pola elektrycznego na powierzchni przewodu jest wyższe od krytycznego (natężenia początkowego jonizacji). Dopóki natężenie pola elektrycznego na powierzchni przewodu jest niższe od krytycznego pojawiają się pojedyncze (losowe) mikrowyładowania, natomiast po przekroczeniu wartości krytycznej natężenia pola elektrycznego następuje zjawisko intensywnego ulotu, charakteryzującego się regularnymi wyładowaniami na powierzchni przewodu.

Promieniowanie elektromagnetyczne generują stacje bazowe telefonii komórkowej oraz przekaźniki radiowe. Częstotliwość emitowania pól elektromagnetycznych waha się w granicach od 30 kHz do 300 GHz. Na terenie Gminy Ruciane-Nida stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej znajdują się w miejscowości Ruciane-Nida (7), Krzyże (1), Wejsuny (1), Iznota (1).

Ponadto źródłem pól elektromagnetycznych są linie i urządzenia elektroenergetyczne. W gminie Ruciane-Nida źródłem takiego rodzaju promieniowania jest linia wysokiego napięcia 110 kV, oraz Główny Punkt Zasilania (GPZ) w Rucianem-Nidzie.

Walory przyrodnicze

Fauna i flora

Roślinność występująca na obszarze gminy Ruciane - Nida jest urozmaicona. Dominują lasy (lesistość wynosi ponad 70%), przede wszystkim w Puszczy Piskiej rozciągającej się wzdłuż całej gminy. Przeważają siedliska borowe, z gatunkiem dominującym sosną (86%) oraz świerkami, brzoźami i olchami. Na terenie gminy występuje kilkadziesiąt gatunków roślin chronionych, zwłaszcza roślin zielnych. Cenne są także zbiorowiska roślinności wodnej i szuwarowej oraz leśnej.

Obszar gminy obfitujący w jeziora i lasy sprawia, że występują tutaj liczne gatunki zwierząt:

- większe zwierzęta - jelenie szlachetne, sarny, dziki, łosie, lisy, tchórze, łasice, borsuki, bobry, wydry, sporadycznie wilki oraz rysie;
- gryzonie - myszy polne, nornice rude, polniki zwyczajne, wiewiórki, piżmaki;

- ssaki owadożerne - jeże europejskie, ryjówki aksamitne, krety, rzęsorki rzeczki;
- ptaki - kaczki (m.in. krzyżówka, cyranka, cyraneczka, płaskonos, czernica), gęsi, mewy, kormorany, perkozy, czajki, bociany, czaple, kuropatwy, jastrzębie, myszołowy, sowy, dzięcioły, gile;
- gady - jaszczurki (zwinka, żyworódka, padalec), węże (zaskrońce i żmije zygzakowate);
- płazy - żaby (m.in. jeziorkowa, trawna, śmieszka), ropuchy (szara, zielona);
- ryby - m.in. szczupaki, okonie, sandacze, karpie, leszcze, liny, cierniki, miętusy, węgorze.

Na obszarze gminy Ruciane-Nida stwierdzono również występowanie gatunków roślin, zwierząt oraz siedlisk wpisanych do I i II załącznika Dyrektywy Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej stwierdzono występowanie następujących grup:

- 6 gatunków ptaków podlegających ochronie strefowej: bielik, orlik krzykliwy, bocian czarny, kania czarna, kania ruda, rybołów,
- 17 siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG): sosnowy bór bagienny, sosnowo - brzozowy las bagienny, naturalne dystroficzne zbiorniki wodne, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, grąd subkontynentalny, grąd zboczowy, borealna świerczyna bagienna, łęg olszowo - jesionowy, śródlądowy bór chrobotkowy, murawy napiaskowe, suche wrzosowiska, niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie, brzezina bagienna, naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, żyzna buczyna niżowa, łęg wierzbowy, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
- 12 gatunków z Dyrektywy 92/43/EWG oraz 79/409/EWG: sasanka otwarta, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, żółw błotny, żuraw, bocian czarny, orlik krzykliwy, kania czarna, kania ruda, rybołów, wilk, ryś.

Formy ochrony przyrody

Na obszarze gminy Ruciane – Nida znajdują się następujące formy ochrony przyrody oraz obszary funkcjonalne o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym:

Parki krajobrazowe

- Mazurski Park Krajobrazowy – jeden z największych parków krajobrazowych w Polsce, jego powierzchnia wynosi 53 655 ha, z czego w obrębie gminy znajduje się 14 706 ha,

co stanowi 27,4% powierzchni Parku i 41,1% powierzchni gminy, obszar Parku został podzielony na strefy o różnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;

Rezerваты przyrody

- Rezerwat „Jezioro Nidzkie” – powstał w celu ochrony krajobrazu Jeziora Nidzkiego i otaczających go lasów, jest położony w centrum Puszczy Piskiej na południe od Rucianego – Nidy;
- Rezerwat „Jezioro Warnoły” – zajmuje powierzchnię 373,3 ha, utworzony dla ochrony jeziora Warnoły i miejsc lęgowych ptaków;
- Rezerwat „Krutynia Dolna” – położony na obszarze gmin Ruciane – Nida i Mikołajki, zajmuje powierzchnię 969,3 ha, powstał w celu ochrony fragmentu naturalnego krajobrazu polodowcowego wraz z naturalnymi ekosystemami wodnymi, torfowiskowymi i leśnymi;

Obszary chronionego krajobrazu

- „Obszar chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Ruciane – Nida” – zlokalizowany w powiecie piskim, zajmujący powierzchnię 1636,50 ha;
- „Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Szeroki Bór” - obszar zajmujący powierzchnię 591,5 ha położony w powiecie piskim na terenie gmin: Pisz i Ruciane - Nida. Ma na celu ochronę czynną ekosystemów leśnych, nieleśnych oraz wodnych np. utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych czy przeciwdziałanie zarastaniu łąk, pastwisk i torfowisk;
- „Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy i Jezior Piskich” – zajmuje powierzchnię 43629,80 ha. Obszar położony jest na terenie gmin: Pisz, Biała Piska, Orzysz i Ruciane - Nida. Ma na celu ochronę czynną ekosystemów leśnych, nieleśnych oraz wodnych;
- „Spychowski Obszar Chronionego Krajobrazu - Zajmuje powierzchnię 12101,8 ha, położony jest na terenie gmin: Dźwierzuty, Szczytno i Świętajno oraz Ruciane-Nida;

Pomniki przyrody – na terenie gminy znajduje się 61 pomników przyrody, na które składają się:

- 1 aleja,
- 14 grup drzew,
- 45 pojedynczych drzew,

- Głazy narzutowe.

Użytki ekologiczne – na obszarze gminy znajdują się 3 użytki ekologiczne:

- Grąd Wygryny - Powierzchnia użytku wynosi 18,75 ha. Ochronie podlega fragment unikalnej w północno-wschodniej Polsce odmiany grądu;
- Łąka Krutynia – Powierzchnia tego użytku 6,83 ha. Stanowi on enklawę rezerwatu przyrody Krutynia, który jest miejscem występowania storczyków;
- Zatoka Wygryńska – Użytek zajmuje powierzchnię 61,11 ha. Głównym celem ochrony jest zatoka Jeziora Bełdany, która stanowi miejsce występowania wielu gatunków roślin i zwierząt chronionych.

Ochrona gatunkowa

Jednym z problemów w zakresie ochrony gatunkowej zwierząt związany z zadaniami zaplanowanymi w ramach Strategii jest termomodernizacja budynków, które są zasiedlone przez zwierzęta (ptaki, nietoperze oraz inne objęte ochroną gatunkową). Niewłaściwe przeprowadzanie prac oraz prowadzenie ich w sezonie lęgowym może przyczynić się do niszczenia ptasich lęgów, kolonii rozrodczych nietoperzy oraz utraty zajmowanych przez nie dotychczas siedlisk. Przed podjęciem prac termomodernizacyjnych zaplanowanych w ramach dokumentu przeprowadzona zostanie inwentaryzacja budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy lub innych zwierząt objętych ochroną gatunkową na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt [Dz.U.2016 poz. 2183]. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia w zakresie termomodernizacji nie zakłócą gniazdowania i migracji ptaków oraz ekspansji nowych gatunków fauny. Przy planowaniu prac inwestycyjnych, w szczególności zostanie uwzględniony sezon lęgowy ptaków i nietoperzy, w celu ustalenia odpowiedniego terminu prowadzenia tych robót.

Inne formy ochrony przyrody:

- Natura 2000 – cały obszar gminy objęty jest siecią Natura 2000, wyróżnia się ostoję ptasią o randze europejskiej – Puszcza Piska kod PLB280008 oraz Specjalny Obszar Ochrony – Ostoja Piska kod PLH280013. Celem wyznaczenia tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej w państwach Unii Europejskiej. Obszar Puszczy Piskiej jest ostoją ptaków o

randze europejskiej, natomiast w skład ostoi wchodzi jeszcze ostoja o randze krajowej - Czarny Róg. Na terenie Ostoi Piskiej występują prawie wszystkie podstawowe zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla Polski północno-wschodniej. Z siedlisk Natura 2000 największą powierzchnię zajmuje grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*. Niespełna 70 % powierzchni obszaru zajmują lasy, wśród których dominują bory sosnowe.

Dla ww. obszarów Natura 2000 opracowane zostały projekty Planu Zadań Ochronnych. W Planie dla obszaru Natura 2000 PLH280048 Ostoja Piska wskazano działania ochronne związane z ochroną czynną oraz bierną. Zadania te obejmują także gminę Ruciane-Nida. Wśród zadań w zakresie ochrony czynnej wskazano między innymi:

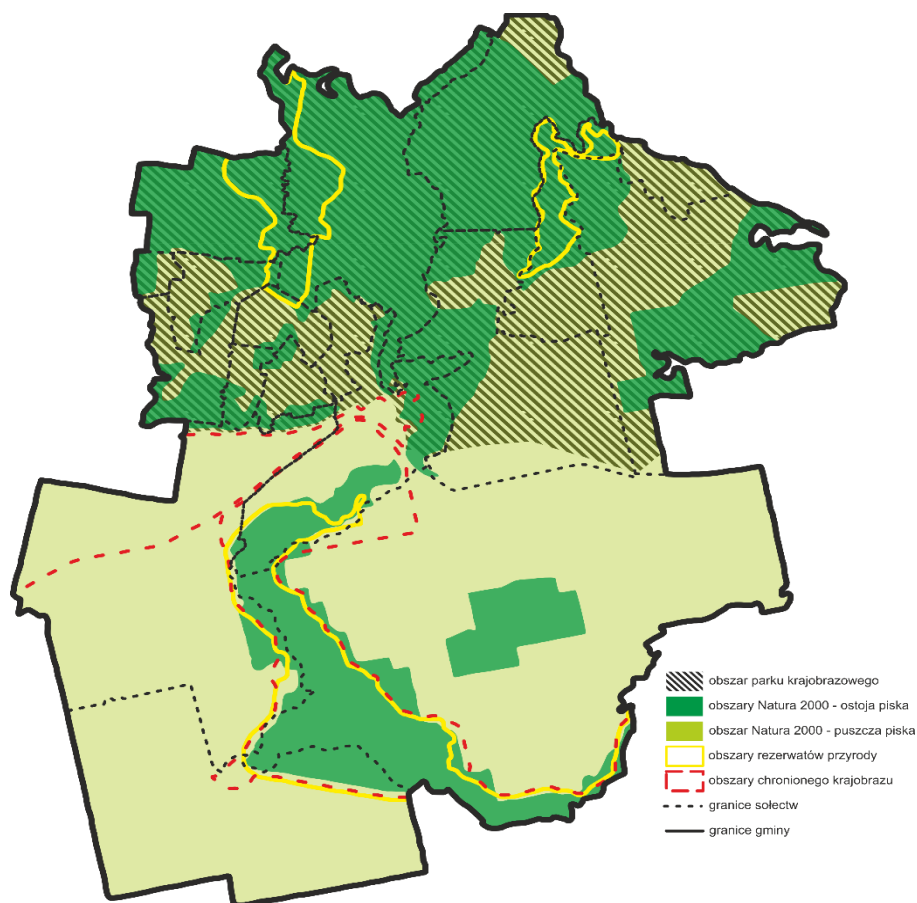
- Sanitację wsi w zlewni rzeki Krutyni,
- Przegląd dużych gospodarstw hodowlanych,
- Zwiększenie sprawności usuwania fosforu w oczyszczalniach ścieków,
- Ograniczenie dowolności w lokalizacji pomostów,
- Ograniczenie stosowania betonowych umocnień brzegów,
- Zaniechanie melioracji odwadniających użytki zielone i tereny leśne.

Zagrożeniem dla obszaru Ostoi Piskiej może być między innymi intensyfikacja ruchu turystycznego i rekreacji, w szczególności lokalizacja domków letniskowych nad jeziorami.

W projekcie Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB280008 Ostoja Piska wskazano przede wszystkim następujące działania ochronne:

- Poprawa infrastruktury służącej zarządzaniu ruchem turystycznym,
- Utrzymanie stref ciszy na jeziorach,
- Budowa infrastruktury do odbioru ścieków z jachtów,
- Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy.

Do najważniejszych zagrożeń dla ptaków oraz ich siedlisk należą przede wszystkim: niekontrolowany rozwój turystyki i rekreacji, zabudowa terenów otwartych i brzegów jezior, wyręb starodrzewu i drzew dziuplastych, zaniechanie tradycyjnego użytkowania rolniczego obszarów nieleśnych oraz eutrofizacja wód powierzchniowych.

Rysunek 4. Obszary chronione na terenie gminy Ruciane-Nida
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Obszary funkcjonalne o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym:

- Obszar funkcjonalny Zielone Płuca Polski – celem jest promowanie rozwoju proekologicznego, utrzymanie zrównoważonych struktur przestrzennych dla zapewnienia wysokiego standardu środowiska przyrodniczego,
- Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Mazurskie.

Walory kulturowe

Na terenie gminy występują obiekty zabytkowe. Wśród obiektów wpisanych do rejestru zabytków dominują cmentarze oraz budynki o funkcji mieszkalnej. Szczegółowy wykaz zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 3. Zabytki w gminie Ruciane-Nida

L.p.	Wyszczególnienie	Nr z rejestru
1.	Kościół ewangelicki, ob. rzymsko – katolicki, parafia p.w. MB Ostrobramskiej w Rucianem-Nidzie	765 z 15.12.1989
2.	Cmentarz ewangelicki w Gałkowie	723 z 4.09.1989
3.	Cmentarz staroobrzędowców w Iwanowie	733 z 5.09.1989
4.	Cmentarz staroobrzędowców w Kadzidłowie	A - 4608 z 31.10.2013
5.	Zagroda – osada kulturowa w Kadzidłowie - chałupa z Dąbrów, - chałupa podcieniowa z Warnowa, - spichrz, - spichrz podcieniowy, - budynek gospodarczy,	A - 2109 z 13.02.2004
6.	Cmentarz ewangelicki w Karwicy	621 z 11.01.1989
7.	Cmentarz ewangelicki na pd-zach. od wsi Końcewo	731 z 5.09.1989
8.	Cmentarz ewangelicki na pn. od wsi Końcewo	732 z 5.09.1989
9.	Cmentarz staroobrzędowców w Ładnym Polu	734 z 5.09.1989
10.	Cmentarz ewangelicki w Onyfryjewie	724 z 4.09.1989
11.	Cmentarz staroobrzędowców w Onyfryjewie	735 z 5.09.1989
12.	Cmentarz ewangelicki w Osiniak-Piotrowie	725 z 4.09.1989
13.	Cmentarz staroobrzędowców w Osiniak-Piotrowie	736 z 5.09.1989
14.	Zespół leśniczówki K.I. Gałczyńskiego w Praniu - leśniczówka, - kuchnia letnia, - budynek gospodarczy, ob. biuro, - teren zadrzewiony z duktem leśnym	A – 2017 z 23.01.2003
15.	Cmentarz komunalny w Rucianem-Nidzie	730 z 4.09.1989
16.	Willa R. Andersa z ogrodem, Ruciane-Nida, ul. Dworcowa 8c	A – 4442 z 11.12.2006
17.	Dom, Ruciane-Nida, ul. Słowiańska 16	A – 2056 z 12.12.2003
18.	Budynek gospodarczy	j. w.
19.	Dom „Borejszówka”, Ruciane-Nida, ul. Słowiańska 19	A – 2074 z 17.12.2003
20.	Zespół wyłuszczeniarni nasion, Ruciane-Nida, ul. Dworcowa 1: - budynek produkcyjny 1890 – 92, - magazyn szyszek 1890 – 92, - dom mieszkalny 1890 – 92, - budynek gospodarczy 1890 – 92, stodoła z szopą, drewniana, 1890- 92,	A – 4421 z 21.06.2006

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

L.p.	Wyszczególnienie	Nr z rejestru
	<ul style="list-style-type: none"> - magazyn główny szyszek, 1930, - budynek wagi i sortowni 1930, - budynek administracyjny, 1930, - magazyn szyszek, obecnie sala konferencyjna, 1930, - magazyn nasion, 1930, - wartownia, 1930. 	
21.	Cmentarz ewangelicki w Śwignajnie Wielkim	726 z 4.09.1989
22.	Kościół ewangelicki w Ukie, ob. par. rzym.-kat pw. Podwyższenia Krzyża	759 z 15.12.1989
23.	Cmentarz rodzinny, ewangelicki, w rozwidleniu dróg do Wojnowa i Śwignajna	727 z 4.09.1989
24.	Cmentarz ewangelicki, przy drodze do Piecek	728 z 4.09.1989
25.	Cmentarz ewangelicki, nad Jeziorem Wejsunek	729 z 4.09.1989
26.	Molenna staroobrzędowców, ob. cerkiew prawosławna pw. Zaśnięcia NMP w Wojnowie	383 z 2.09.1983
27.	Molenna staroobrzędowców w Wojnowie	381 z 17.03.1983
28.	Zespół klasztorny staroobrzędowców w Wojnowie - klasztor z molenną pw. Zbawiciela i Świętej Trójcy, - dom zakonny, - 2 domy furtialne, - brama - 4 budynki gospodarcze	954 z 30.07.1968 i 376 z 17.03.1983
29.	Cmentarz staroobrzędowców w Wojnowie	500 z 15.05.1986
30.	Dom nr 41 w Wojnowie	1193 z 21.05.1968
31.	Zespół leśniczówki w Zdoźnie - leśniczówka, - stodoła drewniana, - obora, - budynek pieca chlebowego	A-2174 z 16.02.2005

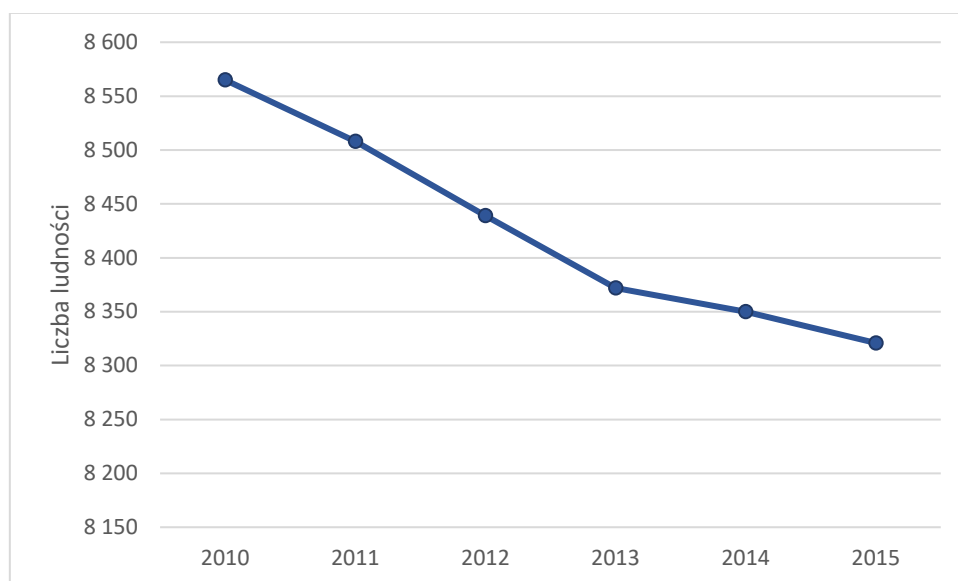
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.nid.pl

SPÓŁECZEŃSTWO

Demografia

Liczba ludności

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności gminy Ruciane-Nida w 2015 roku wynosiła 8 321 osób, z czego 4 632 osób stanowili mieszkańcy miasta Ruciane-Nida, a 3 689 osób mieszkańcy obszaru wiejskiego. Na przestrzeni analizowanych lat charakterystyczny jest systematyczny spadek liczby mieszkańców, średnio o prawie 50 osób rocznie, co stanowi około 2,8% wyjściowej w 2010 roku liczby ludności.

Rysunek 5. Liczba ludności w gminie Ruciane-Nida w latach 2010-2015
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oznacza to, że w analizowanym okresie liczba ludności gminy Ruciane-Nida spada w szybszym tempie niż liczba ludności w całym kraju, województwie warmińsko-mazurskim czy powiecie piskim.

Największą pod względem liczby mieszkańców miejscowością jest miasto Ruciane-Nida. Żyje w nim 4 632 osób, czyli ponad 55% ludności gminy. Drugą największą miejscowością jest wieś Ukta, którą zamieszkuje 676 osób (około 8%). Kolejne miejsca zajmują wsie: Śwignajno, Wojnowo, Wygryny i Karwica, w każdej z nich mieszka około 4% mieszkańców gminy.

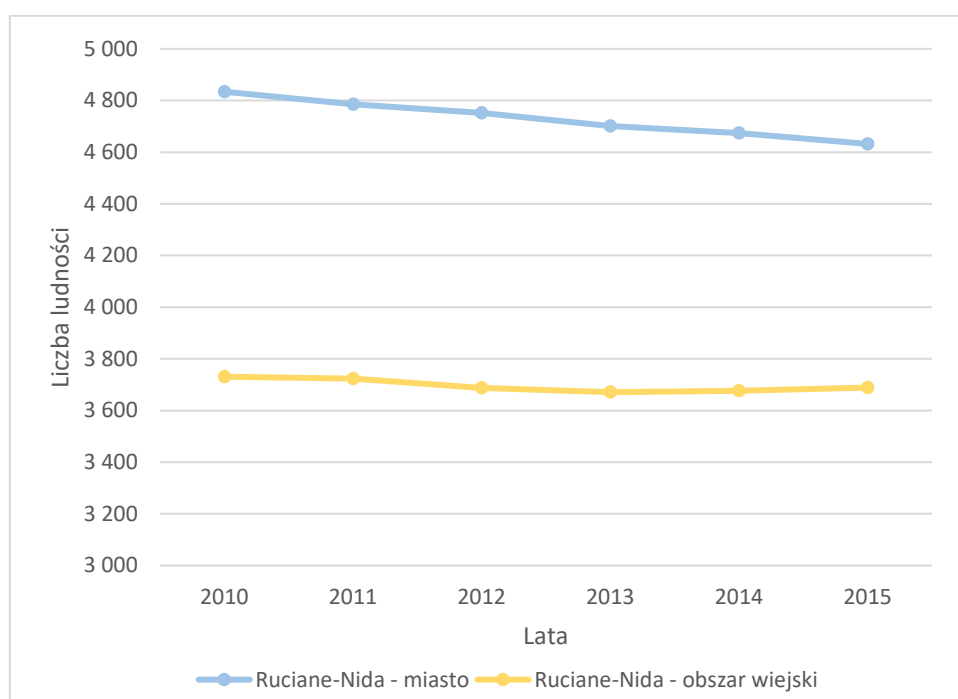
Tabela 4. Liczba ludności sołectw gminy Ruciane-Nida w 2015 r.

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
1.	Gałkowo	145
2.	Iznota	57
3.	Karwica	334
4.	Końcewo	91
5.	Krzyże	97
6.	Niedźwiedzi Róg	92
7.	Nowa Ukta	142
8.	Onufryjewo	198
9.	Osiniak	180
10.	Popielno	210
11.	Szeroki Bór	71
12.	Śwignajno	370
13.	Ukta	676
14.	Wejsuny	329
15.	Wojnowo	361

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
16.	Wólka	95
17.	Wygryny	339

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Ruciane-Nida

Zaobserwowano szybsze tempo spadku liczby ludności miasta Ruciane-Nida niż obszarów wiejskich, gdzie liczba ludności w ostatnich latach zwiększyła się. Podobna tendencja występowała w gminie Pisz, natomiast w Białej Piskiej i Orzyszu gwałtowniej spadła liczba mieszkańców obszaru wiejskiego.

Rysunek 6. Liczba ludności gminy Ruciane-Nida z podziałem na miasto i obszar wiejski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni analizowanego okresu spadek ludności nie jest znaczący, jednak jeżeli istniejąca tendencja utrzyma się w dłuższym okresie, sytuacja może być niebezpieczna. Zgodnie z prognozą Głównego Urzędu Statystycznego dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 dla powiatu piskiego przewidywany jest dalszy, systematyczny spadek liczby ludności. Przewidywany spadek liczby ludności dla całego powiatu w okresie od 2014 do 2050 roku wynosi ponad 20%. Oznacza to, że jeżeli gmina Ruciane-Nida nie spowolni lub zatrzyma istniejącej tendencji w 2050 roku może liczyć niespełna 6 700 osób.

MIESZKALNICTWO

Na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować wzrost liczby budynków mieszkalnych i mieszkań na obszarze gminy Ruciane-Nida odpowiednio o 6,18% i 2,57%. Zwiększyła się również średnia powierzchnia użytkowa mieszkania i w 2015 wynosiła 71,3 m², co oznacza, że w gminie mieszkania są nieco mniejsze niż średnia dla całego kraju (73,6 m²), a większe niż w województwie (68,2 m²) i powiecie (69,3 m²). Mieszkania znajdujące się na obszarze wiejskim gminy są średnio o ponad 20 m² większe niż mieszkania w mieście.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Ruciane-Nida w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba budynków mieszkalnych						
Ogółem	1 343	1 374	1 385	1 405	1 417	1 426
Miasto	407	415	418	425	430	432
Obszar wiejski	936	959	967	980	987	994
Liczba mieszkań						
Ogółem	2 883	2 898	2 910	2 932	2 948	2 957
Miasto	1 694	1 697	1 700	1 707	1 712	1 714
Obszar wiejski	1 189	1 201	1 210	1 225	1 236	1 243
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania						
Ogółem	69,7	70,2	70,5	70,8	71,1	71,3
Miasto	61,1	61,4	61,6	61,8	62,0	62,1
Obszar wiejski	81,9	82,5	83,0	83,4	83,8	84,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę						
Ogółem	23,5	23,9	24,3	24,8	25,1	25,3
Miasto	21,4	21,8	22,0	22,4	22,7	23,0
Obszar wiejski	26,1	26,6	27,3	27,8	28,2	28,3
% mieszkań podłączonych do wodociągu						
Ogółem	95,84	95,86	95,88	95,91	95,93	b.d.
Miasto	99,94	99,94	99,94	99,94	99,94	b.d.
Obszar wiejski	89,99	90,09	90,17	90,29	90,37	b.d.
% mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany						
Ogółem	93,76	93,79	93,81	93,86	93,89	b.d.
Miasto	98,70	98,70	98,71	98,71	98,71	b.d.
Obszar wiejski	86,71	86,84	86,94	87,10	87,22	b.d.
% mieszkań wyposażonych w łazienkę						
Ogółem	91,54	91,58	91,62	91,68	91,72	b.d.
Miasto	97,64	97,64	97,65	97,66	97,66	b.d.
Obszar wiejski	82,84	83,01	83,14	83,35	83,50	b.d.
% mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie						
Ogółem	78,39	78,50	78,59	78,75	78,87	b.d.
Miasto	89,79	89,81	89,82	89,87	89,89	b.d.
Obszar wiejski	62,15	62,53	62,81	63,27	63,59	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

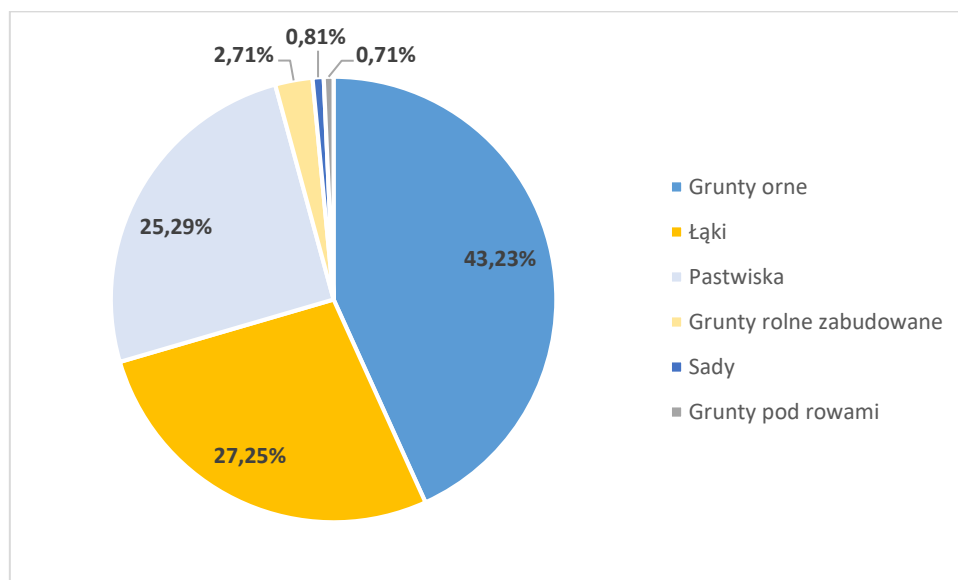
Ponad 95% mieszkań podłączonych jest do wodociągu. W 2014 roku w łazienkę wyposażonych było 91,72% mieszkań, natomiast w ustęp splukiwalny - 93,89%. Centralne ogrzewanie w 2014 roku posiadało 78,87% mieszkań zlokalizowanych w mieście oraz 63,59% z obszarów wiejskich.

GOSPODARKA

Rolnictwo

Obszary użytkowania rolniczego są dość rozproszone. Koncentracja produkcji rolniczej występuje w miejscowościach: Wojnowo, Zameczek, Ukta, Wólka. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku użytki rolne zajmowały powierzchnię 4 092 ha, czyli 11,43% gminy.

Analizując strukturę gruntów rolnych można zauważyć, że przeważają grunty orne, które stanowią nieco ponad 41%, następnie łąki (27,25%) i pastwiska (25,29%), które łącznie stanowią ponad połowę obszaru gospodarstw.

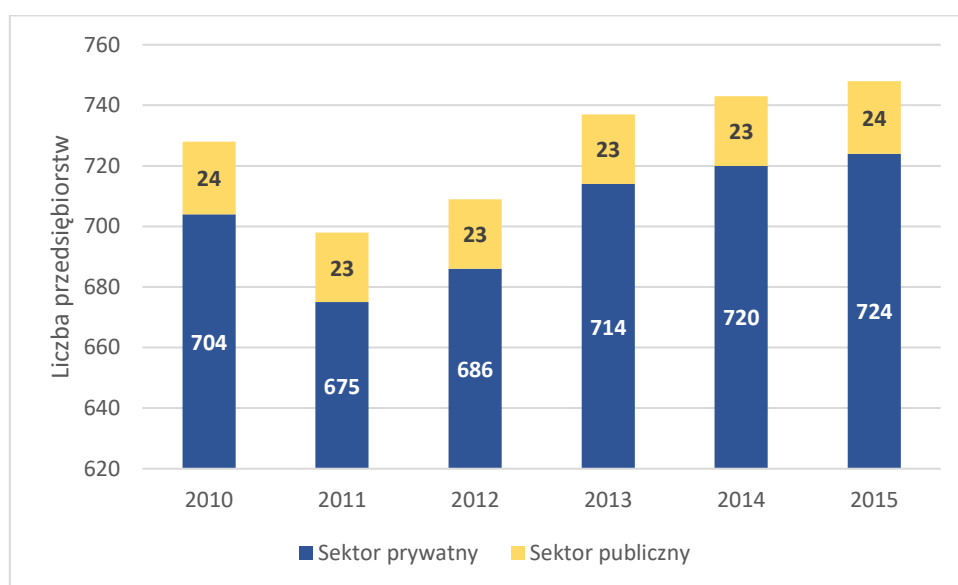
Rysunek 7. Struktura gruntów rolnych w gminie Ruciane-Nida w 2014 r.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Produkcja rolna w gospodarstwach jest wielokierunkowa, mało wyspecjalizowana i skierowana głównie na potrzeby produkcji zwierzęcej, jak i na użytek własny rolników. Z roku na rok następuje spadek powierzchni zasiewów, co jest spowodowane głównie spadkiem

opłacalności produkcji rolniczej. Struktura wielkości gospodarstw rolnych w gminie Ruciane-Nida charakteryzuje się wysokim udziałem gospodarstw najmniejszych do 5 ha.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Na terenie gminy Ruciane-Nida w 2015 roku zarejestrowanych było 748 podmiotów gospodarczych, 24 należały do sektora publicznego a 724 do prywatnego. Na przestrzeni analizowanych lat, liczba przedsiębiorstw ulegała zmianom, najniższą wartość przyjęła w 2011, kiedy wyniosła 698 i od tego czasu rośnie. Liczba publicznych podmiotów gospodarczych utrzymuje się na podobnym poziomie 23-24 przedsiębiorstw.

Rysunek 8. Liczba przedsiębiorstw w gminie Ruciane-Nida w latach 2010-2015
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zdecydowanie dominują podmioty gospodarcze należące do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Stanowią one kolejno około 18,5% i 16,5% wszystkich przedsiębiorstw. Taką sytuację można tłumaczyć turystycznym charakterem gminy i tworzeniem infrastruktury niezbędnej do przyjmowania turystów.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Ruciane-Nida wg sekcji

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	65	71	59	64
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	52	54	59	62

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

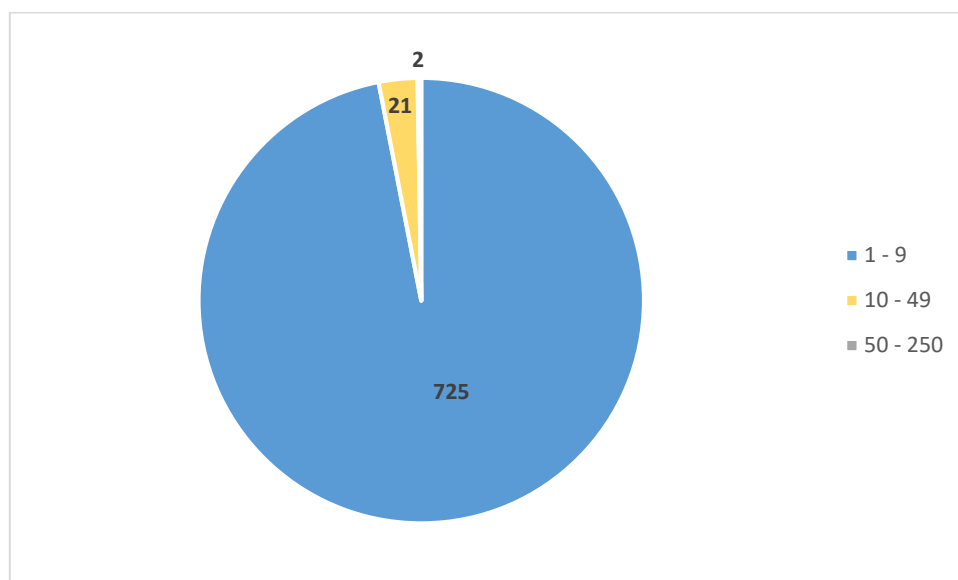
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	1
Sekcja E – Dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8	8	7	7
Sekcja F - Budownictwo	83	81	81	78
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	141	140	144	139
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	42	38	36	35
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	110	122	128	124
Sekcja J – Informacja i komunikacja	8	8	7	8
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	9	8	8
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	24	25	25	24
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19	20	25	27
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20	29	32	33
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	8	8	8
Sekcja P – Edukacja	19	18	19	20
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	29	30	26	27
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19	22	21	19
Sekcje S i T – Podstawowa działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	52	53	57	64
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0
Ogółem	709	737	743	748

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie najwięcej podmiotów przybyło w sekcji I (14), a także sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (13), S i T – podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (12) i C – przetwórstwo przemysłowe (10). Największe spadek odnotowano w ramach sekcji H – transport i gospodarka magazynowa, w analizowanym czasie ubyło 7 przedsiębiorstw.

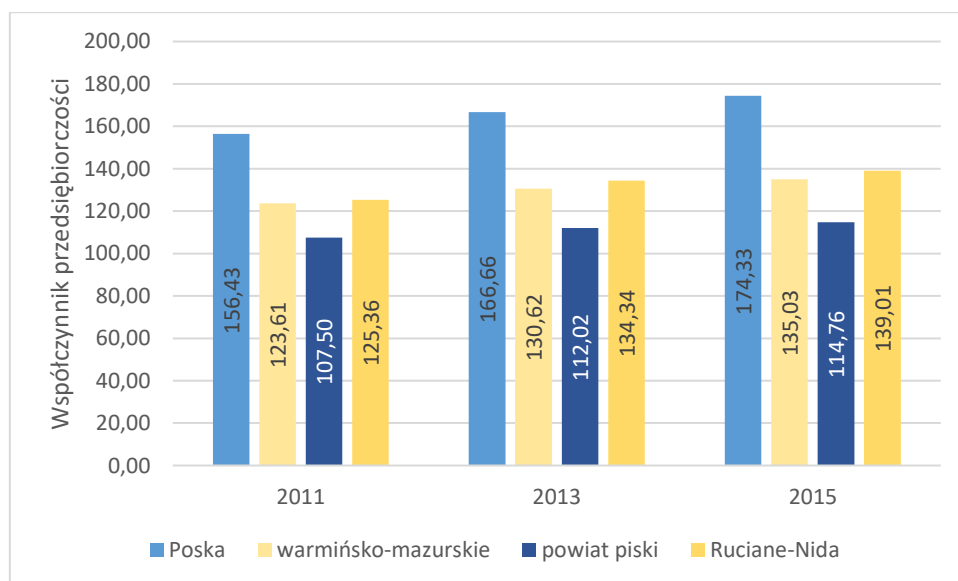
Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych w gminie to mikroprzedsiębiorstwa liczące mniej niż 10 pracowników. Stanowią one ponad 96% wszystkich podmiotów. Na terenie gminy działa tylko 21 podmiotów zatrudniających od 10 do 50 osób i jedynie 2

przedsiębiorstwa, które mają więcej niż 50 pracowników. W całej gminie nie ma żadnego pracodawcy, który miałby więcej niż 250 zatrudnionych.

Rysunek 9. Struktura podmiotów gospodarczych gminy Ruciane-Nida ze względu na liczbę zatrudnionych pracowników w 2015 r.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik przedsiębiorczości – liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym ilustruje skalę przedsiębiorczości, która z kolei świadczy o operatywności i inicjatywach własnych mieszkańców.

Rysunek 10. Liczba przedsiębiorstw przypadająca na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2015 roku na 1000 mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym przypadało 139,01 podmiotów gospodarczych. Pomimo wzrostu tego wskaźnika w ostatnich latach, jego wartość w gminie Ruciane-Nida nadal jest znacznie niższa niż średnia dla Polski. Gmina Ruciane-Nida bardzo dobrze prezentuje się na tle powiatu piskiego i województwa warmińsko-mazurskiego, gdzie wskaźnik wynosił kolejno 114,76 i 135,03.

Wzrost liczby podmiotów, przy jednoczesnym wzroście przedsiębiorczości świadczy o pozytywnych zmianach jakie zachodzą w sferze gospodarczej na terenie gminy Ruciane-Nida. Świadczy to o rozwoju przedsiębiorczości i inicjatywności oraz zwiększonym zainteresowaniu mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Wzrost wartości analizowanego wskaźnika należy interpretować mając na uwadze wzrost liczby podmiotów, przy jednoczesnym spadku liczby ludności.

Do najważniejszych pracodawców gminy należą:

- Nadleśnictwo Maskulińskie,
- Gminną Spółdzielnię Samopomoc Chłopską,
- Lignolab Sp. z o. o., Laboratorium badawczo – produkcyjne tworzyw drewnopochodnych,
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej,
- Anga Sp. z o. o. Zakład Drzewny,
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji,
- Polską Akademię Nauk Stację Badawczą Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt w Popielnie,
- Urząd Miasta i Gminy Ruciane – Nida.

TURYSTYKA

Miasto i gmina Ruciane-Nida wraz z okolicą posiada długoletnią tradycję związaną z turystyką. Sięga ona przełomu XIX i XX wieku. Zdecydował o tym ponadprzeciętny rozwój fauny i flory oraz dostęp do wód i dużych kompleksów terenów zielonych, dzięki czemu jest to

okolica doskonała zarówno do uprawiania sportów wodnych jak i pieszych wędrówek czy przejażdżek.

Wśród głównych walorów turystycznych Gminy należy wyróżnić:

- 140-kilometrowy szlak żeglarski, prowadzący przez największe i najpiękniejsze polskie jeziora,
- zwarte kompleksy leśne (Puszcza Piska), dochodzące do granic miasta, z licznymi rezerwatami przyrody,
- bogaty świat fauny i flory, z unikalnymi w Europie gatunkami zwierząt i roślin,
- ciekawe zabytki architektoniczno-kulturowe i historyczne regionu.

Na terenie gminy znajdują się liczne porty i przystanie jachtowe:

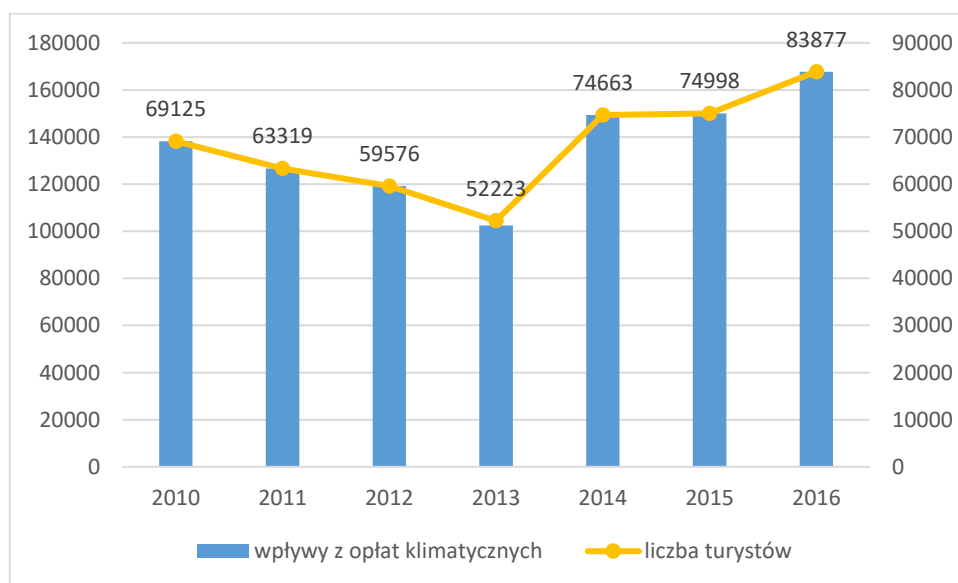
- Stanica Żeglarska TKKF „Korektywa” – jez. Bełdany, Piaski,
- OTW PTTK „U Andrzeja” – jez. Nidzkie, Ruciane – Nida, Al. Wczasów 17,
- Port „U Faryja” – jez. Guzianka Wielka, Ruciane – Nida, ul. Dworcowa,
- Przystań „Pod Dębem” – Jacht Serwis – jez. Nidzkie, Ruciane – Nida,
- Port – Letni Ogród – jez. Bełdany, Wygryny 30A,
- NBP Guzianka – jez. Bełdany, Ruciane-Nida, ul. Guzianka 7,
- Przystań Jachtowa „Pelagia” – jez. Nidzkie, Karwica,
- Ośrodek Turystyki Wodnej PTTK – jez. Bełdany, Kamień.

Jedną z największych atrakcji turystycznych gminy Ruciane-Nida są rejsy żeglugowe po okolicznych jeziorach. Żeglowanie po jeziorach pozwala na odbycie ciekawych pod względem krajoznawczym wycieczek drogą wodną, dzięki czemu możliwe jest poznanie najpiękniejszych zakątków gminy, a także okolicznych miejscowości. Żegluga Mazurska Sp. z o.o. to firma prowadząca rejsy turystyczne po mazurskich jeziorach. Statki Żeglugi kursują z przystani w Rucianem-Nidzie, skąd turyści mogą wybrać się w rejsy na takich trasach jak: Ruciane-Nida – Kamień, Ruciane-Nida – Mikołajki, Ruciane-Nida – Giżycko. Indywidualni żeglarze mogą pływać jednym z najbardziej popularnych szlaków żeglugowych po Wielkich Jeziorach Mazurskich, który przebiega przez centralną część gminy. Początek szlaku na terenie gminy znajduje się na jeziorze Bełdany w okolicach miejscowości Wierzba, następnie przez służę „Guzianka” do jezior Guzianka Mała i Guzianka Wielka, po czym szlak prowadzi przez kanał Nidzki do jeziora Nidzkiego i dalej do granic gminy.

Żeglowność nie jest jedyną formą poznawania okolicy, przez gminę przebiegają również dwa szlaki kajakowe – rzeką Nidką i rzeką Krutynią, który uważany jest za jeden z najpiękniejszych i najbardziej uczęszczanych szlaków w Polsce i Europie. Na jego trasie znajduje się 20 jezior i 10 rzek i rzeczek Puszczy Piskiej.

Szlaki wodne uzupełnione są siecią szlaków pieszych i rowerowych, dzięki którym możliwe jest poznanie zróżnicowanych obszarów leśnych, od borów sosnowych po podmokłe lasy liściaste. Większość ze szlaków ma charakter pętli, których początek i koniec znajduje się w mieście Ruciane-Nida, są też jednak takie prowadzące z miasta do Prania, w którym mieści się Leśniczówka K.I. Gałczyńskiego, w której obecnie funkcjonuje muzeum poświęcone pisarzowi.

Gmina Ruciane-Nida zlokalizowana jest na obszarze o wybitnych walorach przyrodniczych, posiada bogatą ofertę turystyczną służącą przede wszystkim do wypoczynku. Odwiedzana jest corocznie przez turystów z różnych części kraju oraz Europy. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę turystów odwiedzających gminę oraz wpływy do budżetu gminy z opłat klimatycznych.

Wykres 1. Wpływy z opłat klimatycznych oraz liczba turystów odwiedzających gminę Ruciane-Nida

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni lat 2010 – 2016 zaobserwowano zmienną tendencję w zakresie wpływów do budżetu gminy z opłat klimatycznych oraz liczby turystów odwiedzających gminę. Od 2010 r. do 2013 r. liczba turystów zmniejszyła się o około 15%, co skutkowało także mniejszymi wpływami z opłat klimatycznych. W 2014 r. zaobserwowano znaczny wzrost liczby turystów, o ponad 40% w stosunku do

roku poprzedniego. W 2016 r. liczba turystów odwiedzających gminę wzrosła o około 20% w porównaniu z rokiem początkowym analizowanego okresu (2010).

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Drogi

Na terenie gminy Ruciane – Nida zlokalizowane są drogi różnych kategorii:

- droga krajowa nr 58 Olsztynek – Szczuczyn - przebiega równoleżnikowo na południe od drogi nr 16 przecinając gminy: Ruciane - Nida, Pisz i Białą Piską;
- droga wojewódzka nr 609 Ukta - Mikołajki o długości 4,46 km;
- droga wojewódzka nr 610 Piecki – Ruciane – Nida, długość – 7,91km, (odcinek komunikacyjny trasy do Olsztyna);
- drogi powiatowe o długości 60 km (w tym 3,3 km ulic);
- drogi gminne o łącznej długości 64,555 km.

Stan techniczny dróg w gminie nie jest zadowalający, zwłaszcza w obliczu ciągle narastającego natężenia ruchu kołowego, zarówno osobowego, jak i ciężarowego.

W gminie funkcjonuje komunikacja autobusowa, która obsługiwana jest przede wszystkim przez firmę TRANS – KOM Sp. z o. o. w Pisz. Gmina jest powiązana siecią komunikacji autobusowej m.in. z: Piszem, Olsztynem, Mrągowem, Warszawą.

Połączenia kolejowe

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa o znaczeniu krajowym, czy też regionalnym. Istnieje za to jednotorowa, niezelektryfikowana lokalna linia kolejowa łącząca Olsztyn ze Szczytnem i Ełkiem (prowadzony jest ruch pasażerski, wszystkie połączenia obsługuje przewoźnik Przewozy Regionalne). Stacja kolejowa znajduje się w Rucianem-Nidzie. Ruch pasażerski na tej linii wznowiono w 2010 roku, po 10 latach przerwy, dzięki staraniom samorządów i władz lokalnych. Dziennie z Rucianego-Nidy odjeżdżają 4 pociągi do Olsztyna i 3 do Pisza.

Gospodarka wodno-ściekowa

W gminie Ruciane-Nida występują korzystne warunki hydrologiczne, sprzyjające zaopatrzeniu ludności i inwentarza w wodę pitną.

Miasto Ruciane-Nida jest w całości zwodociągowane, w analizowanym okresie długość sieci wodociągowej w mieście nie uległa zmianie i wynosi 12,6 km. Źródłem zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców miasta są 24 ujęcia wód głębinowych o wydajności ok. 21 tys. m³/dobę. Średni pobór wody z w/w ujęć kształtuje się na poziomie 3 652 m³/dobę, a pobór maksymalny, w sezonie turystycznym 5 930 m³/dobę.

Obszar wiejski jest zaopatrywany w wodę z 27 ujęć wód podziemnych o łącznej wydajności 17 615 m³/dobę. Średni dobowy pobór wody wynosi 1 464 m³, a maksymalnie 2 146 m³. W 2012 roku wydłużono sieć wodociągową na obszarze wiejskim i od tego czasu wynosi 48,8 km, co pozwala na zaopatrzenie w wodę z wodociągu 83% mieszkańców obszaru wiejskiego.

Tabela 7. Sieć wodociągowa w gminie Ruciane-Nida w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość sieci wodociągowej						
Ogółem	59,5	59,2	61,4	61,4	61,4	61,4
Miasto	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6
Obszar wiejski	46,9	46,6	48,8	48,8	48,8	48,8
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej						
Ogółem	7 657	7 605	7 550	7 489	7 650	7 682
Miasto	4 775	4 727	4 694	4 644	4 627	4 613
Obszar wiejski	2 882	2 878	2 856	2 845	3 023	3 069

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta w analizowanym okresie nie uległa zmianie i wynosi 31,2 km. W 2015 roku z kanalizacji korzystało 99% mieszkańców miasta, można więc stwierdzić, że sytuacja jest satysfakcjonująca. Gorzej wyglądała sytuacja dotycząca infrastruktury kanalizacyjnej obszaru wiejskiego, do 2012 roku długość sieci wynosiła jedynie 16 km, co pozwalało na korzystanie z niej jedynie niespełna 15% mieszkańców. Sytuacja uległa zdecydowanej poprawie w 2013 roku, kiedy w wyniku realizacji projektu „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno – ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – Masterplan dla Wielkich Jezior Mazurskich – Aglomeracja Ruciane – Nida” wybudowano instalacje dla miejscowości: Wojnowo, Ukta, Nowa Ukta, Gałkowo, Wejsuny, Wólka, Osiniak, Śwignajno, Niedźwiedzi Róg i Końcewo. W 2015 roku ponad 71% mieszkańców obszaru wiejskiego korzystało z sieci kanalizacyjnej. W pozostałych przypadkach ludność korzysta z przydomowych zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, co ze

względu na niedostateczny stan techniczny może prowadzić do przesączania nieczystości do gruntu, a także zanieczyszczenia wód w naturalnych ciekach i rowach melioracyjnych.

Tabela 8. Sieć kanalizacyjna w gminie Ruciane-Nida w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość sieci kanalizacyjnej						
Ogółem	46,1	46,1	47,2	124,9	124,9	124,9
Miasto	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2
Obszar wiejski	14,9	14,9	16,0	93,7	93,7	93,7
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej						
Ogółem	3 929	3 921	4 071	5 182	7 186	7 244
Miasto	3 582	3 553	3 542	3 504	4 580	4 602
Obszar wiejski	347	368	529	1 678	2 606	2 642

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

System oczyszczania ścieków w gminie Ruciane-Nida opiera się o oddaną do użytku w 2002 roku miejską oczyszczalnię ścieków, której maksymalna wydajność wynosi 2 300 m³/dobę, a obecne wykorzystanie wynosi około 600 m³/dobę. W kilku miejscowościach funkcjonują także lokalne oczyszczalnie ścieków, które mieszczą się przede wszystkim w ośrodkach wypoczynkowych.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy obowiązuje segregacja odpadów komunalnych. Odpady odbierane są przez firmy Remondis Olsztyn, Remondis Mrągowo i Lider Usługi Różne Jarosław Anuszkiewicz. Z nieruchomości znajdujących się na osiedlach zabudowy jednorodzinnej odbierane są raz na dwa tygodnie, natomiast na osiedlach wielorodzinnych odpady zmieszane zabierane są dwa razy w tygodniu, tworzywa sztuczne i papier raz w tygodniu, a szkło raz na dwa tygodnie. Na terenie Zakładu Usług Komunalnych w Rucianem-Nidzie został utworzony punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, do którego mieszkańcy mogą samodzielnie, bezpłatnie oddawać odpady zielone, baterie, akumulatory, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte opony i odpady remontowo-budowlane.

Strukturę odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy Ruciane-Nida w 2015 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Ilość odpadów komunalnych odebranych w 2015 r. w gminie Ruciane-Nida

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane odpady komunalne)	1 846,5
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	26,3
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	28
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	24,2
20 01 39	Tworzywa sztuczne	80,2
15 01 07	Opakowania ze szkła	119,4
17 01 01	Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	1,5
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	1,5
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,7
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,03

Źródło: Opracowanie na podstawie „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Ruciane-Nida w roku 2015”

Do końca 2015 roku na terenie gminy funkcjonowało jedno składowisko odpadów, które znajdowało się w miejscowości Wólka, obsługując całą gminę. Obiekt działał od 1993 roku i jego pojemność została określona na 258 000 m³. Obecnie odpady oddawane są do Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Olsztynie.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Teren gminy jest zasilany w energię elektryczną za pomocą napowietrznych sieci elektroenergetycznych średniego napięcia (SN 15 kV). Wyprowadzone są one z Głównego Punktu Zasilania GPZ 110/15 kV znajdującego się w mieście Ruciane-Nida. Punkt ten zasilany jest linią przelotową wysokiego napięcia 110 kV Szczytno-Pisz. Na terenach wiejskich sieć średniego napięcia 15 kV poprowadzona jest przeważnie na słupach drewnianych lub żelbetowych. Punkty zasilające poszczególne odbiory stanowią stacje transformatorowe 15/04 kV, zasilane odgałęzieniami z linii magistralnych. Linie elektroenergetyczne niskiego napięcia nN wykonane są przeważnie jako napowietrzne, na słupach drewnianych lub żelbetowych. Teren miasta Ruciane – Nida zasilany jest z napowietrznej linii magistralnej

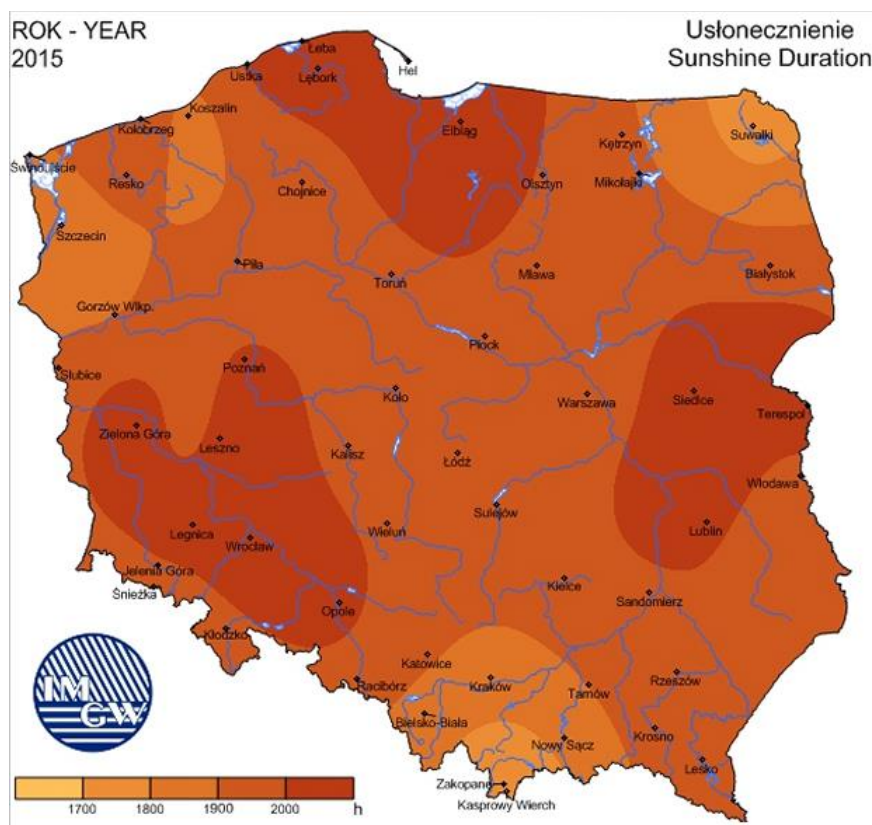
SN Nida – Pisz poprzez odgałęzienia kablowe i napowietrzne, zakończone stacjami transformatorowymi, głównie słupowymi.

Odnawialne źródła energii

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2016 poz. 2260) odnawialne źródła energii to *odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów*. Ustawa ta od 1 stycznia 2017 r. wprowadziła także pojęcie drewna energetycznego, którym jest surowiec drzewny, który ze względu na cechy jakościowo-wymiarowe i fizyko-chemiczne posiada obniżoną wartość techniczną i użytkową uniemożliwiającą jego przemysłowe wykorzystanie.

Według danych GUS za 2015 rok, udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii ogółem wynosił w Polsce około 13,75%. Najwyższą produkcję energii z odnawialnych źródeł odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (83,39%). Wartość ta znacznie przewyższa średnią dla Polski, warunkują to przede wszystkim bardzo korzystne warunki klimatyczne. Według danych operatora energii elektrycznej, na terenie gminy Ruciane-Nida nie występują żadne źródła energetyki odnawialnej przyłączone do sieci energetycznej. Ze względu na korzystne położenie oraz potencjał rolniczy, istnieje możliwość rozwoju OZE na terenie gminy Ruciane-Nida.

- Energia słoneczna – gmina Ruciane-Nida zlokalizowana jest na obszarze cechującym się warunkami sprzyjającymi rozwojowi OZE. Średnie usłonecznienie w 2015 roku na obszarze gminy wynosiło 1900-2000 h. Wpływa to na zwiększenie możliwości wykorzystania kolektorów słonecznych lub paneli fotowoltaicznych.

Rysunek 11. Uśłonecznienie w Polsce w 2015 r.
Źródło: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Systemy fotowoltaiczne zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2016 r. poz. 71) zaliczone zostały do zabudowy przemysłowej. Dotyczy to systemów fotowoltaicznych zajmujących następujące obszary:

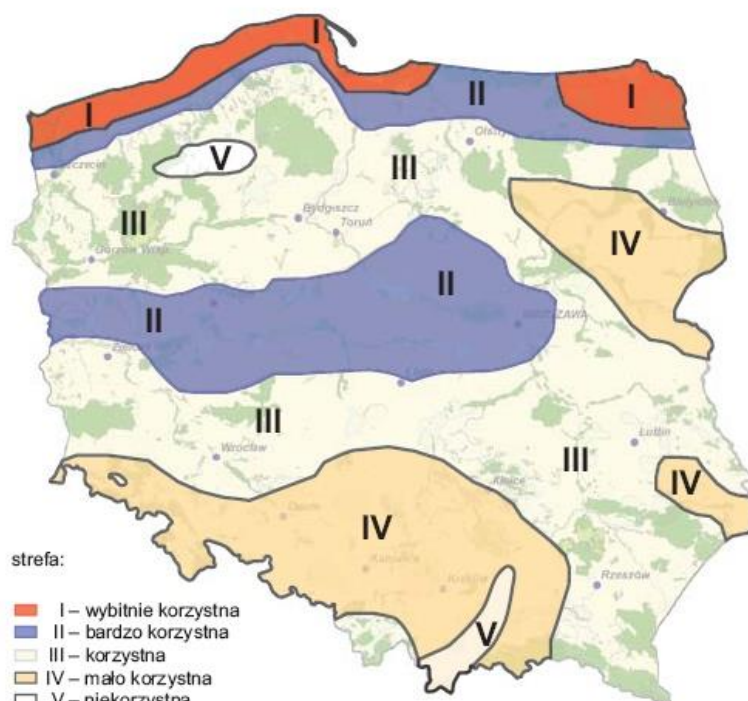
a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,

b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a

– przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęłą przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia.

Oznacza to, że wszystkie systemy fotowoltaiczne spełniające ww. kryteria stanowią przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

- Energia wiatru – gmina Ruciane-Nida położona jest w obrębie korzystnej i bardzo korzystnej strefy wiatrów, co przedstawiono na poniższej mapie. Lokalne średnioroczne prędkości wiatru na terenie gminy wynoszą 4,5 m/s i zawierają się w dolnej granicy opłacalnego zakresu energetycznego wykorzystania. Przyczynia się to do możliwości zwiększenia wykorzystania tego rodzaju energii odnawialnej na terenie gminy Ruciane-Nida. Aktualne uwarunkowania prawne ograniczają budowę farm wiatrowych na obszarze Polski. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2016 r. poz. 961) lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ustawa wskazuje także odległości od budynku mieszkalnego lub budynku o funkcji mieszkalnej, w której mogą być lokalizowane i budowane elektrownie wiatrowe. Odległość ta powinna być *równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne.*

Rysunek 12. Strefy energetyczne wiatrów w Polsce
Źródło: <http://www.elektro.info.pl>

- Energia z biomasy – masa organiczna powstająca w procesie fotosyntezy w roślinach (celuloza, lignina, hemiceluloza) przez łączenie dwutlenku węgla i wody to biomasa. Do tzw.

roślin energetycznych zaliczają się między innymi: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi, malwa pensylwańska, topola, róża wielokwiatowa. Gatunki te charakteryzują się między innymi zerową emisją gazów cieplarnianych podczas spalania, co powoduje że nie są szkodliwe dla środowiska przyrodniczego. Cechuje je także szybki wzrost oraz małe wymagania dotyczące siedliska. Szacuje się, że potencjalne zasoby biomasy w gminie są odpowiednikiem ok. 19 tys. ton węgla. Energia z biomasy jest wykorzystywana obecnie w kotłowni dostarczającej ciepło do sieci ciepłowniczej na terenie gminy oraz do ogrzewania budynków jednorodzinnych.

- Energia geotermalna – Gmina Ruciane-Nida leży poza strefą występowania rozpoznanych zasobów geotermalnych.

Gazownictwo i ciepłownictwo

W gminie Ruciane-Nida nie istnieje sieć gazu ziemnego. Mieszkańcy korzystają jedynie z płynnego gazu propan-butan, używając butli lub rzadziej zbiorników zewnętrznych.

Sieć ciepłownicza na terenie gminy zlokalizowana jest na obszarze miasta Ruciane-Nida. W mieście występują także indywidualne źródła ciepła. Na terenie gminy Ruciane-Nida brak jest scentralizowanych systemów ciepłowniczych obsługujących poszczególne jednostki osadnicze. Istotnym problemem obejmującym sieć ciepłowniczą jest fakt, że na obszarze gminy podłączonych jest do niej zaledwie 20 budynków. Istniejące indywidualne rozwiązania grzewcze do obsługi mieszkańców, głównie w zabudowie jednorodzinnej, funkcjonują przede wszystkim w oparciu o samodzielne instalacje – osobne dla każdego pomieszczenia bądź też układy ogrzewania etażowego. Przeważają przede wszystkim kotły na paliwa stałe – węgiel i drewno, a także płynne – olej opałowy. Na obszarze gminy funkcjonują dwa przedsiębiorstwa ciepłownicze: RenCraft Sp. z o.o. oraz PHU Kamil Artur Siwik. Na terenie gminy długość sieci ciepłowniczej wynosi około 3,1 km. Ciepło sieciowe wytwarzane jest za pomocą dwóch kotłów wodnych niskoparametrowych o mocach 1000 kW oraz 800 kW (nośnikiem energii jest biomasa) oraz 3 kotłów o mocach po 2 MW (nośnikiem energii jest olej opałowy).

IV. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Realizacja inwestycji zaplanowanych w ramach „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025” wiąże się z przejściowym i krótkotrwałym negatywnym oddziaływaniem na środowisko, głównie na etapie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Po realizacji inwestycji teren zostanie uprzątnięty. Pozytywny wpływ na elementy środowiska przyrodniczego zaobserwuje się po zakończeniu prac budowlanych. W celu oceny wpływu poszczególnych działań na elementy środowiska przyrodniczego wykorzystano macierz interakcji.

Oznaczenia zastosowane w poniższej macierzy:

- +** realizacja inwestycji spowoduje pozytywne oddziaływanie na środowisko,
- realizacja inwestycji spowoduje negatywne oddziaływanie na środowisko,
- 0** realizacja inwestycji nie wpływa w sposób zauważalny na analizowany element środowiska,
- +/-** realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie na środowisko (związane przede wszystkim z prowadzeniem prac budowlanych).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY WIELEŃ NA LATA 2015-2024

Tabela 10. Ocena oddziaływania na środowiska działań określonych w ramach celów operacyjnych „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”

WYSZCZEGÓLNIENIE	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	ŁUDZIE	ZWIERZĘTA	ROŚLINY	WODA	POWIETRZE	POWIERZCHNIA ZIEMI	KRAJOBRAZ	KLIMAT (w tym MIKROKLIMAT)	KLIMAT AKUSTYCZNY	ZASOBY NATURALNE	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE
Cel strategiczny 1. Aktywne społeczeństwo												
1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu												
- poradnictwo psychologiczne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- aktywizacja osób bezrobotnych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- profesjonalna i efektywna pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- rozwój budownictwa socjalnego,	0	+	0	+/-	0	+/-	+/-	0	0	+/-	0	+
- działania na rzecz profilaktyki uzależnień i wspierania osób uzależnionych i ich bliskich,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- tworzenie podmiotów ekonomii społecznej,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- rozbudowa niepieniężnych form świadczenia pomocy społecznej	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2. Doskonalenie systemu kształcenia												
- rozbudowa, modernizacja i wyposażenie placówek oświatowych,	0	+	0	+/-	0	+/-	+/-	+	0	+/-	0	+
- wdrażanie nowoczesnych metod nauczania,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- wspieranie szkół w organizacji zajęć pozalekcyjnych i konkursów rozwijających wiedzę i zainteresowania uczniów,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- udzielanie wsparcia uczniom szczególnie uzdolnionym,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	LUDZIE	ZWIERZĘTA	ROŚLINY	WODA	POWIERTRZE	POWIERZCHNIA ZIEMI	KRAJOBRAZ	KLIMAT (w tym MIKROKLIMAT)	KLIMAT AKUSTYCZNY	ZASOBY NATURALNE	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE
- udzielanie wsparcia uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- wspieranie współpracy szkół ponadgimnazjalnych z lokalnymi przedsiębiorcami	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Wysoka jakość usług społecznych, w tym kulturalnych, medycznych i sportowo-rekreacyjnych												
- rozbudowa, modernizacja i doposażenie obiektów pełniących funkcje społeczne,	0	+	0	0	0	+/-	+/-	+	0	+/-	0	+
- dostosowanie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej do potrzeb mieszkańców gminy i osób przyjezdnych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- organizacja ogólnodostępnych wydarzeń	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4. Wspieranie organizacji pozarządowych												
działania informacyjne popularyzujące aktywność obywatelską mieszkańców,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
umożliwienie organizacjom pozarządowym uczestnictwa w realizacji zadań publicznych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
wsparcie finansowe i pozafinansowe dla organizacji pozarządowych.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Cel strategiczny 2. Konkurencyjna gospodarka											
2.1. Promocja gospodarcza gminy												
-współpraca z innymi jednostkami samorządowymi w zakresie pozyskiwania inwestorów,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	LUDZIE	ZWIERZĘTA	ROŚLINY	WODA	POWIETRZE	POWIERZCHNIA ZIEMI	KRAJOBRAZ	KLIMAT (w tym MIKROKLIMAT)	KLIMAT AKUSTYCZNY	ZASOBY NATURALNE	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE
-udział przedstawicieli gminy w targach,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-promocja gminy w środkach masowego przekazu, w tym za pomocą mediów społecznościowych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-promocja turystyki, sportu i rekreacji jako gałęzi gospodarki	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Utworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych												
-kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną,	+/-	+	0	0	+/-	+/-	+/-	+	0	+/-	0	+
-tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych na zabudowę usługową i produkcyjną,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-promocja terenów inwestycyjnych	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej, rozwój społeczeństwa informacyjnego												
-zwiększenie dostępności do Internetu,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-wykorzystanie nowoczesnych technologii w celu poprawy przepływu informacji pomiędzy samorządem gminnym a mieszkańcami,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-zwiększenie powszechnej dostępności do e-administracji dla mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-szkolenia rozwijające kompetencje cyfrowe mieszkańców,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	UDZIE	ZWIERZĘTA	ROŚLINY	WODA	POWIETRZE	POWIERZCHNIA ZIEMI	KRAJOBRAZ	KLIMAT (w tym MIKROKLIMAT)	KLIMAT AKUSTYCZNY	ZASOBY NATURALNE	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE
-wspieranie firm w zakresie budowy nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych u mieszkańców												
-organizacja szkoleń i warsztatów z zakresu zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przedsiębiorczości,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-prowadzenie akcji informacyjnych dotyczących pozyskiwania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych na prowadzenie działalności gospodarczej i inwestycje	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Cel strategiczny 3. Rozwój turystyki											
3.1. Tworzenie atrakcji turystycznych poza sezonem wakacyjnym												
-uzupełnienie oferty turystycznej o imprezy i wydarzenia kulturalne i sportowe,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-wspieranie rozwoju produktów lokalnych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-wytyczanie szlaków turystycznych, które zimą mogą być wykorzystywane jako trasy do narciarstwa biegowego,	0	+	0	0	0	0	+/-	+	0	0	0	+
-wytyczanie szlaków konnych,	0	+	0	0	0	0	+/-	+	0	0	0	+
-promocja żeglarstwa lodowego,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-promowanie turystyki w strefie ciszy i środowisku roślinnym	+/-	+	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	0	0	0

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	LUDZIE	ZWIERZĘTA	ROŚLINY	WODA	POWIETRZE	POWIERZCHNIA ZIEMI	KRAJOBRAZ	KLIMAT (w tym MIKROKLIMAT)	KLIMAT AKUSTYCZNY	ZASOBY NATURALNE	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE
-uzupełnienie oferty turystycznej o imprezy i wydarzenia kulturalne i sportowe,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Skuteczna promocja turystyczna gminy												
-współpraca z przedsiębiorstwami turystycznymi w zakresie promocji gminy,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-współpraca z ościennymi gminami i organizacjami turystycznymi w celu rozwoju turystyki regionalnej,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-zwiększenie aktywności gminy w mediach społecznościowych i środkach masowego przekazu,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-udział w targach i innych imprezach promujących walory gminy	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej												
-wspieranie inicjatyw mieszkańców dążących do rozbudowy infrastruktury turystycznej,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-zagospodarowanie terenów nad jeziorami i dbanie o ich estetykę,	0	+	0	0	+/-	0	+/-	+	+/-	0	0	+
-wyznaczanie i promocja szlaków pieszych i rowerowych,	0	+	0	0	0	0	+/-	+	+/-	0	0	0
-utworzenie Centrum Turystyki i Rekreacji,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-doskonalenie zawodowe kadr dla rynku turystycznego,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	LUDZIE	ZWIERZĘTA	ROŚLINY	WODA	POWIERTRZE	POWIERZCHNIA ZIEMI	KRAJOBRAZ	KLIMAT (w tym MIKROKLIMAT)	KLIMAT AKUSTYCZNY	ZASOBY NATURALNE	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE
-działania wspierające powstawanie wypożyczalni sprzętów sportowych, w szczególności do uprawiania sportów wodnych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-tworzenie sanitariatów dla odwiedzających gminę turystów	0	+	0	0	+/-	0	+/-	+	0	+/-	0	+
Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura techniczna i funkcjonalna przestrzeń												
4.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i technicznej												
-budowa, przebudowa i modernizacja dróg i ulic,	0	+	0	+/-	0	+/-	+/-	+	0	+/-	0	+
-rozbudowa i modernizacja systemu oświetlenia ulicznego,	0	+	0	0	0	+/-	+/-	+	0	+/-	0	+
-budowa i modernizacja ciągów komunikacji pieszej,	0	+	0	+/-	0	+/-	+/-	+	0	+/-	0	+
-rozbudowa sieci ścieżek rowerowych,	0	+	0	+/-	0	+/-	+/-	+	0	+/-	0	+
-poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, przydomowych oczyszczalni ścieków	0	+	0	0	+/-	0	+/-	0	0	+/-	0	+
-dostosowanie liczby miejsc parkingowych do potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców i przedsiębiorców.	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+
4.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej												
-budowa i rozbudowa miejsc rekreacji i wypoczynku np. place zabaw, siłownie zewnętrzne, amfiteatry, wiaty itp.,	0	+	0	0	0	+/-	+/-	0	0	+/-	0	+
-budowa i modernizacja boisk i obiektów sportowych,	0	+	0	0	0	+/-	+/-	0	0	+/-	0	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	LUDZIE	ZWIERZĘTA	ROŚLINY	WODA	POWIERTRZE	POWIERZCHNIA ZIEMI	KRAJOBRAZ	KLIMAT (w tym MIKROKLIMAT)	KLIMAT AKUSTYCZNY	ZASOBY NATURALNE	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE
-wspieranie rozwoju wodnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,	0	+	0	0	0	+/-	+/-	0	0	+/-	0	+
-propagowanie różnych form sportu i rekreacji wśród mieszkańców.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego												
-monitoring stanu technicznego obiektów zabytkowych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-oznakowanie zabytków kulturowych i przyrodniczych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-remonty obiektów zabytkowych,	0	+	0	0	0	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0	+
-promocja kultury regionu	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.4. Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej												
-budowa nowych i poprawa stanu technicznego istniejących obiektów użyteczności publicznej,	0	+	0	0	0	+/-	+/-	+	0	+/-	0	+
-doposażenie obiektów użyteczności publicznej,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
-rewaloryzacja parków i terenów zieleni,	+	+	+	+	0	0	+/-	+	0	0	0	0
-likwidowanie barier architektonicznych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób dotkniętych niepełnosprawnościami (np. niewidomych, niedowidzących),	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-adaptacja budynków do pełnienia nowych funkcji społeczno-gospodarczych,	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-utrzymanie porządku i czystości przestrzeni publicznych,	+	+	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA NA LATA 2017-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	UDZIE	ZWIERZĘTA	ROŚLINY	WODA	POWIETRZE	POWIERZCHNIA ZIEMI	KRAJOBRAZ	KLIMAT (w tym MIKROKLIMAT)	KLIMAT AKUSTYCZNY	ZASOBY NATURALNE	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE
- poprawa estetyki przestrzeni publicznych.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0
4.4. Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej												
- realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cel strategiczny 5. Zachowanie walorów środowiska przyrodniczego												
5.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców												
-organizacja zajęć i konkursów dla dzieci i młodzieży	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
-edukacja ekologiczna mieszkańców poprzez kampanie społeczne	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
-monitoring porządku na terenie gminy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
5.2. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego												
-działania na rzecz ochrony wód powierzchniowych i podziemnych,	+	+	0	0	+	0	+	+	0	0	+	0
-działania na rzecz ochrony przyrody,	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	+	0
-oznakowanie miejsc szczególnie cennych przyrodniczo,	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0	0
-kampanie dotyczące ochrony przyrody skierowane do turystów,	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	+	0
-likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów,	0	+	0	0	+	+	+	+	0	0	+	0
-budowa punktów odbioru nieczystości z jachtów i łodzi	0	+	0	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0
5.3. Wdrożenie rozwiązań gospodarki niskoemisyjnej												
-realizacja założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej,	0	+	0	0	0	+	0	0	+	+/-	0	+
-termomodernizacja budynków,	0	+	0	0	0	+	+/-	+/-	+	+/-	0	+
-wspieranie i promocja wykorzystania OZE,	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
-rozwój komunikacji publicznej	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+

Obszar priorytetowy: **SPOŁECZEŃSTWO**

Cel strategiczny 1. Aktywne społeczeństwo

Cele operacyjne:

- 1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- 1.2 Doskonalenie systemu kształcenia,
- 1.3 Wysoka jakość usług społecznych, w tym kulturalnych, medycznych i sportowo-rekreacyjnych,
- 1.4 Wspieranie organizacji pozarządowych.

W ramach obszaru priorytetowego obejmującego społeczeństwo zaplanowano wiele działań przyczyniających się do poprawy warunków życia mieszkańców, uwzględniających jednocześnie przełamywanie barier, które mogą skutecznie zakłócić rozwój gminy. Zaproponowane kierunki działań powinny zlikwidować bariery w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej, bezpieczeństwa publicznego oraz edukacji. Przewidziano także podjęcie działań w aspekcie dostosowania oferty sportowo-rekreacyjnej do potrzeb mieszkańców gminy i turystów. Większość działań zaplanowanych w ramach celu operacyjnego 1. Aktywne społeczeństwo ma charakter działań miękkich i w związku z tym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego. Zakłada się, że realizacja zaproponowanych kierunków działań wpłynie na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów oraz na ograniczenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

Różnorodność biologiczna

W ramach tej sfery oprócz działań o charakterze miękkim zaplanowano inwestycje polegające na rozbudowie, przebudowie i doposażeniu placówek oświatowych, budownictwa socjalnego oraz obiektów świadczących usługi społeczne. Realizacja zaproponowanych działań nie wpłynie na fragmentację obszarów cennych przyrodniczo. Przy planowaniu konkretnych lokalizacji inwestycji, w ramach wypracowanych kierunków działań, uwzględniony zostanie fakt, że znaczna część powierzchni gminy Ruciane-Nida pokryta jest obszarami objętymi ochroną przyrody.

Ludzie

Realizacja zaplanowanych działań będzie miała bezpośredni, pozytywny i długotrwały wpływ na mieszkańców gminy Ruciane-Nida. Wpłyną na to działania polegające na zapobieganiu

wykluczeniu społecznemu, doskonaleniu systemu edukacyjnego oraz zwiększenia jakości świadczonych usług społecznych. Zaplanowane zmiany będą nie tylko długotrwałe, ale przede wszystkim stałe, dlatego tak ważna jest poprawa jakości życia, co w konsekwencji wpłynie na zwiększenie aktywności mieszkańców do uczestnictwa w życiu publicznym gminy.

Zwierzęta

Zaplanowane działania nie będą miały negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków zwierząt występujących na obszarze gminy, ani zauważalnego wpływu na stan i perspektywy miejscowych populacji. Analizowane zadania, z uwagi na ich charakter, nie będą miały wpływu na drożność korytarzy ekologicznych, a także na naturalne środowiska zlokalizowane na obszarze gminy. Realizacja przedsięwzięć nie zakłóci gniazdowania ani migracji ptaków oraz pozostałych gatunków fauny.

Rośliny

Działania będą miały neutralny wpływ na roślinność. W ramach ich realizacji nie przewiduje się degradacji terenów zielonych. Ewentualne negatywne oddziaływanie działań infrastrukturalnych zaplanowanych w ramach tego priorytetu może występować podczas prac budowlanych. Jednak po zakończeniu realizacji inwestycji w ramach działań kompensacyjnych przewiduje się dokonanie nowych nasadzeń drzew oraz utworzenie zieleni urządzonej.

Woda

Zaplanowane działania będą miały neutralny wpływ na jakość wód. Nie będą oddziaływać na aspekt wodny, w tym na jednolite części wód.

Powietrze

Planowane działania w większości będą miały neutralny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. Wiąże się to przede wszystkim z charakterem zaplanowanych zadań. Ewentualne negatywne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne wiąże się prowadzeniem prac budowlanych. Po zakończeniu prac przewiduje się, że powstałe uciążliwości ustaną. Realizacja określonych kierunków działań przyczyni się do głównie do poprawy warunków życia mieszkańców gminy Ruciane-Nida.

Powierzchnia ziemi

Znaczna część planowanych inwestycji będzie miała neutralny wpływ na powierzchnię ziemi, głównie ze względu na swój społeczny wymiar. Przewiduje się, że wpływ na powierzchnię ziemi może mieć jedynie realizacja działań infrastrukturalnych polegających na rozbudowie, przebudowie i doposażeniu placówek oświatowych, budownictwa socjalnego oraz obiektów świadczących usługi społeczne. Możliwe oddziaływanie będzie jednak krótkotrwałe (krótkoterminowe) i ograniczone wyłącznie do etapu realizacji działania. Miałoby to mieć związek z prowadzonymi pracami budowlanymi i transportem materiałów niezbędnych do przeprowadzenia modernizacji obiektów czy rozbudowy oświetlenia. Po zakończeniu prac przewiduje się, że powstałe uciążliwości ustaną.

Krajobraz

Realizacja inwestycji w znacznym stopniu wpłynie na poprawę atrakcyjności i estetyki krajobrazu. Zachowane zostaną dotychczasowe, charakterystyczne cechy krajobrazu gminy. Pozostałe działania, ze względu na swój charakter, będą miały neutralny wpływ na jakość środowiska naturalnego, w tym także na krajobraz gminy. Przewiduje się, że realizacja zaplanowanych działań nie będzie zakłócała postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Zachowana zostanie zasada głosząca, iż krajobraz jest ważnym komponentem otoczenia ludzi.

Klimat (w tym mikroklimat)

Planowane działania nie będą miały wpłynąć w sposób zauważalny na warunki lokalnego klimatu. Na etapie realizacji inwestycji można spodziewać się emisji zanieczyszczeń do powietrza. Jednak emisję szkodliwych związków będą zbyt małe w stosunku do zanieczyszczeń globalnych mających wpływ na klimat danego obszaru.

Klimat akustyczny

Zaplanowane działania, ze względu na swoją specyfikę, w większości będą miały neutralny wpływ na klimat akustyczny gminy. Przewiduje się, że wpływ na niego mogą mieć jedynie zadania związane z prowadzeniem prac modernizacyjnych i budowlanych. Jest to związane najczęściej z pracą maszyn i urządzeń oraz transportem niezbędnych materiałów. Możliwe

oddziaływanie będzie krótkotrwałe i ograniczone wyłącznie do etapu realizacji działania. Przewiduje się, że po zakończeniu prac powstałe wcześniej uciążliwości ustaną.

Zasoby naturalne

Realizacja wskazanych działań w ramach niniejszego obszaru priorytetowego będzie miała naturalny wpływ na zasoby naturalne gminy. W ramach działań nie planuje się realizacji jakichkolwiek zadań lub wytworzenia infrastruktury, które mogłyby wpływać na stan zasobów naturalnych gminy.

Zabytki i dobra materialne

Realizacja zaplanowanych działań (szczególnie związanych z obiektami przy placówkach oświatowych) wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej i przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gminy, jak również do poprawy komfortu życia mieszkańców. Działania o charakterze społecznym oddziałują neutralnie na zabytki, jak i dobra materialne, ale te o charakterze infrastrukturalnym odznaczają się oddziaływaniem pozytywnym, poprawiając nie tylko stan techniczny, ale także estetykę.

Obszar priorytetowy: **GOSPODARKA**

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna gospodarka

Cele operacyjne:

- 2.1: Promocja gospodarcza gminy
- 2.2: Utworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych,
- 2.3: Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej, rozwój społeczeństwa informacyjnego,
- 2.4: Kształtowanie postaw przedsiębiorczych u mieszkańców.

Różnorodność biologiczna

Realizacja działań w ramach analizowanego obszaru priorytetowego nie przewiduje wpływu na bioróżnorodność. W zdecydowanej większości mają one charakter miękki i będą miały długotrwały, bezpośredni, pozytywny wpływ na ludzi i jakość ich życia.

Ludzie

Przewiduje się, że realizacja zaplanowanych działań będzie miała pozytywny, w większości bezpośredni i długotrwały wpływ na mieszkańców gminy Ruciane-Nida. Przyczyni się to do podniesienia poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy, wsparcia lokalnych przedsiębiorców i rolników, aktywizacji osób pozostających bez pracy, zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy, zwiększenia dostępności do e-usług oraz do wzmocnienia współpracy z lokalnym biznesem.

Zwierzęta

Planowane działania nie będą miały negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków zwierząt tu występujących, ani zauważalnego wpływu na stan i perspektywy miejscowych populacji. Analizowane zadania, z uwagi na ich charakter, nie będą miały wpływu na drożność korytarzy ekologicznych, a także na środowisko naturalne na obszarze miasta i gminy. Realizacja przedsięwzięć nie zakłóci gniazdowania ani migracji ptaków oraz pozostałych gatunków fauny.

Rośliny

Działania będą miały neutralny wpływ na roślinność. W ramach ich realizacji nie przewiduje się degradacji terenów zielonych. Ewentualne negatywne oddziaływanie działań infrastrukturalnych zaplanowanych w ramach tego priorytetu może występować podczas prac budowlanych. Jednak po zakończeniu realizacji inwestycji w ramach działań kompensacyjnych przewiduje się dokonanie nowych nasadzeń drzew oraz utworzenie zieleni urządzonej.

Woda

Zaplanowane działania będą miały neutralny wpływ na jakość wód, w tym na jednolite części wód, ponieważ nie oddziałują na aspekt wodny. Dotyczą one przede wszystkim zagadnień ukierunkowanych na podniesienie konkurencyjności lokalnej gospodarki.

Powietrze

Realizacja zaplanowanych działań będzie miała neutralny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. W zdecydowanej większości będą to zadania o charakterze miękkim, ukierunkowane na podniesienie konkurencyjności lokalnej gospodarki, a ich realizacja nie będzie skutkowała wzrostem emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Powierzchnia ziemi

Realizacja planowanych działań będzie neutralnie oddziaływać na powierzchnię ziemi, głównie ze względu na swój charakter. W ramach wypracowanych kierunków działań nie przewidziano zadań infrastrukturalnych, które mogłyby w mniejszym lub większym stopniu wpłynąć na stan środowiska naturalnego.

Krajobraz

Wypracowane działania, ze względu na swój charakter będą miały neutralny wpływ na jakość krajobrazu gminy. Zachowane zostaną dotychczasowe, charakterystyczne cechy krajobrazu gminy. Przewiduje się, że realizacja zaplanowanych działań nie będzie zakłócała postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki to jeden z kluczowym celów mających na celu poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie.

Klimat (w tym mikroklimat)

Przewidziane działania nie będą miały wpływu na warunki lokalnego klimatu (w tym mikroklimatu). Nie będą miały także wpływu na kształtowanie się warunków termicznych, anemometrycznych i wilgotnościowych. Emisje wszelkich zanieczyszczeń będą zbyt małe w stosunku do zanieczyszczeń globalnych mających wpływ na klimat danego obszaru.

Klimat akustyczny

Działania przewidziane w ramach obszaru GOSPODARKA będą miały neutralny wpływ na klimat akustyczny gminy. W ramach tego obszaru nie przewiduje się prac budowlanych, które mogą negatywnie wpłynąć na omawiany komponent środowiska.

Zasoby naturalne

Realizacja wskazanych działań w ramach przedmiotowego obszaru priorytetowego będzie miała naturalny wpływ na zasoby naturalne gminy. W ramach wypracowanych kierunków działań nie planuje się realizacji jakichkolwiek zadań, które mogłyby wpływać na stan zasobów naturalnych gminy.

Zabytki i dobra materialne

Zaplanowane działania będą miały neutralny wpływ na zabytki i dobra materialne, ponieważ w ramach omawianego obszaru nie przewiduje się żadnych zadań mających bezpośredni lub pośredni, negatywny lub pozytywny wpływ na zabytki i dobra materialne.

Obszar priorytetowy: **TURYSTYKA**

Cel strategiczny 3: Rozwój turystyki

Cele operacyjne:

- 3.1: Tworzenie atrakcji turystycznych poza sezonem wakacyjnym,
- 3.2: Skuteczna promocja turystyczna gminy,
- 3.3: Rozwój infrastruktury turystycznej.

Różnorodność biologiczna

Spośród zaplanowanych w Strategii działań potencjalnie największy wpływ na bioróżnorodność i stan środowiska przyrodniczego mogą mieć wszelkie zadania zaplanowane w obrębie rzek lub zbiorników wodnych. Na obecnym etapie planowania, określenie rzeczywistego wpływu tych inwestycji na środowisko jest niemożliwe.

Ludzie

Realizacja zaplanowanych zadań wpłynie na wzmocnienie potencjału turystycznego gminy poprzez promowanie turystyki oraz rozbudowę infrastruktury sprzyjającej rozwojowi turystyki. Zadania związane z wykorzystaniem potencjału walorów turystycznych gminy przyczynią się do wzrostu jej atrakcyjności, ale także do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy. Przedsięwzięcia wpłyną bezpośrednio na poprawę standardu życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności gminy oraz poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej. Rozwój turystyki wpływa także na rozwój przedsiębiorczości, co przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia. Przyczyni się to przede wszystkim do poprawy warunków życia społeczeństwa na analizowanym obszarze.

Zwierzęta

Planowane działania w znacznej większości nie będą miały negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków zwierząt tu występujących, ani zauważalnego na stan i perspektywy

miejscowych populacji. Analizowane zadania, z uwagi na ich charakter nie będą miały wpływu na drożność korytarzy ekologicznych, a także na naturalne środowiska zlokalizowane na obszarze miasta i gminy. Realizacja przedsięwzięć nie zakłóci gniazdowania ani migracji ptaków oraz pozostałych gatunków fauny. Ponadto zadania zaplanowane w obrębie rzeki nie będą uniemożliwiały czy utrudniały dostępu do wody dziko występującym zwierzętom.

Przewiduje się, że negatywny wpływ na świat zwierzęcy może mieć jedynie wytyczenie nowych szlaków turystycznych czy budowa ścieżek rowerowych. Zakładany jest wzrost liczby osób odwiedzających obszary cenne przyrodniczo, co powodować może skutki negatywne, związane np. z płoszeniem zwierzyny przy szlakach czy ścieżkach (zagrożenie mogące wystąpić na etapie eksploatacji utworzonej infrastruktury). Zakłada się zatem wzmocnienie działań informacyjnych i odpowiednie oznakowanie utworzonej infrastruktury, celem zmniejszenia ewentualnego negatywnego oddziaływania na zwierzęta ze strony nieodpowiedzialnych użytkowników wspomnianej infrastruktury.

Rośliny

Działania będą miały neutralny wpływ na roślinność. W ramach ich realizacji nie przewiduje się degradacji terenów zielonych. Ewentualne negatywne oddziaływanie działań infrastrukturalnych zaplanowanych w ramach tego priorytetu może występować podczas prac budowlanych. Jednak po zakończeniu realizacji inwestycji w ramach działań kompensacyjnych przewiduje się dokonanie nowych nasadzeń drzew oraz utworzenie zieleni urządzonej.

Woda

Zaplanowane działania będą miały neutralny wpływ na jakość wód. Nie będą oddziaływać na aspekt wodny, w tym na jednolite części wód. W ramach obszaru dotyczącego turystyki przewidziano działania dotyczące promowania sportów wodnych oraz zagospodarowanie terenów nad jeziorem. Na etapie planowania trudno określić szczegółowy zakres inwestycji, a tym samym ich wpływ na środowisko.

Powietrze

Planowane działania w większości będą miały neutralny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. Ich realizacja nie będzie wpływała w jakikolwiek sposób na stan powietrza. Przewiduje się, że pozytywny wpływ na stan powietrza mogłyby mieć zadania związane z

rozbudową szlaków turystycznych czy utworzeniem ścieżek rowerowych. Ma to ścisły związek z ograniczeniem niskiej emisji (ukierunkowanie na gospodarkę niskoemisyjną) zanieczyszczeń poprzez rozwój alternatywnych form transportu.

Część zaplanowanych działań może oddziaływać jednak w sposób pozytywny lub negatywny. Podczas zagospodarowania terenów przyjeziornych, czy podczas budowy infrastruktury sanitarnej dla turystów mogą powstać zanieczyszczenia powietrza związane z pracą sprzętu budowlano-montażowego i środków transportu, szczególnie o napędzie spalinowym. Powstanie także emisja pyłów, na skutek prowadzenia prac ziemnych. Wszelkie uciążliwości będą ograniczały się wyłącznie do etapu prowadzonych prac, dlatego nie będą powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku. Po zakończeniu ich realizacji oddziaływanie na powietrze atmosferyczne będzie przede wszystkim neutralne.

Powierzchnia ziemi

Znaczna część planowanych działań będzie miała neutralny wpływ na powierzchnię ziemi, głównie ze względu na swój charakter. Przewiduje się, że wpływ na powierzchnię ziemi mogą mieć zadania związane z budową, rozbudową czy modernizacją różnych obiektów, m.in. działania nad rzeką i zbiornikami wodnymi. Możliwe oddziaływanie będzie krótkotrwałe i ograniczone wyłącznie do etapu realizacji działania. Miałoby to mieć związek z prowadzonymi pracami budowlanymi. Po zakończeniu wszelkich prac przewiduje się, że wszelkie uciążliwości ustaną. Istnieje także realne zagrożenie powstania oddziaływań wtórnych, po zakończeniu ich realizacji. Ma to związek z zakładanym wzrostem ruchu turystycznego.

Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi będzie miało wyznaczenie nowych szlaków turystycznych czy ścieżek rowerowych, ponieważ poprzez ograniczenie niskiej emisji (w związku z zakładanym wzrostem zainteresowania alternatywnymi formami transportu na skutek stworzenia warunków do aktywnego spędzania czasu) zmniejszy się także ilość zanieczyszczeń przedostających się do gruntu.

Krajobraz

Przewiduje się, że realizacja zaplanowanych działań wpłynie na poprawę wizerunku i atrakcyjności gminy. Zwiększy się także potencjał turystyczny gminy. Zachowane zostaną dotychczasowe, charakterystyczne cechy krajobrazu gminy. Pozostałe działania, ze względu na swój charakter będą miały neutralny wpływ na jakość środowiska naturalnego, ponieważ nie

będą wywoływały żadnego oddziaływania bezpośredniego czy pośredniego na komponent środowiska – krajobraz. Przewiduje się, że realizacja zaplanowanych działań nie będzie zakłócała postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

Klimat (w tym mikroklimat)

Przewidziane działania nie będą miały wpływu na warunki lokalnego klimatu (w tym mikroklimatu). Nie będą wpływały na kształtowanie się warunków termicznych, anemometrycznych i wilgotnościowych. Emisje wszelkich zanieczyszczeń będą zbyt małe w stosunku do zanieczyszczeń globalnych mających wpływ na klimat danego obszaru.

Klimat akustyczny

Zaplanowane działania, ze względu na swoją specyfikę, w większości będą miały neutralny wpływ na klimat akustyczny gminy. Przewiduje się, że wpływ na niego mogą mieć jedynie zadania przewidziane w ramach prac związanych z zagospodarowaniem nowych terenów rekreacyjnych, w tym nad rzeką i zbiornikami wodnymi. Jest to związane najczęściej z pracą maszyn i urządzeń oraz transportem niezbędnych materiałów. Możliwe oddziaływanie będzie krótkotrwałe i ograniczone wyłącznie do etapu realizacji działania. Przewiduje się, że po zakończeniu prac powstałe wcześniej uciążliwości ustaną.

Zasoby naturalne

Realizacja wskazanych działań w ramach niniejszego obszaru priorytetowego będzie miała naturalny wpływ na zasoby naturalne gminy. W ramach wypracowanych kierunków działań nie planuje się realizacji jakichkolwiek zadań lub wytworzenia infrastruktury, które mogłyby wpływać na stan zasobów naturalnych gminy.

Zabytki i dobra materialne

Przewiduje się, że realizacja zaplanowanych działań wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej i przyczyni się do wzrostu atrakcyjności i rozpoznawalności gminy. Nastąpi poprawa komfortu życia mieszkańców. Tzw. działania „miękkie” związane z promocją gminy będą oddziaływać neutralnie na zabytki i dobra materialne, a te o charakterze infrastrukturalnym pozytywnie.

Obszar priorytetowy: **PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA**

Cel strategiczny 4: Nowoczesna infrastruktura techniczna i funkcjonalna przestrzeń

Cel operacyjny 4.1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i technicznej,

Cel operacyjny 4.2: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,

Cel operacyjny 4.3: Ochrona dziedzictwa kulturowego,

Cel operacyjny 4.4: Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej,

Cel operacyjny 4.5: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Różnorodność biologiczna

Planowane działania w większości będą miały neutralny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcia nie będą się przyczyniać do zmiany liczebności gatunków roślinnych i zwierzęcych. Pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną będą miały działania polegające na rewaloryzacji parków oraz poprawa estetyki krajobrazu.

Ludzie

Zaplanowane działania będą wpływały pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców gminy Ruciane-Nida. Inwestycje polegające na budowie i przebudowie infrastruktury przyczynią się do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w gminie, dzięki zwiększeniu jej dostępności komunikacyjnej. Przedsięwzięcia te wpłyną bezpośrednio na poprawę standardu życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych, jak i całej gminy oraz poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych. Ponadto zwiększy się również dostępność do obiektów sportowo-rekreacyjnych w związku z poprawą stanu technicznego bazy istniejącej oraz budową nowych obiektów. Powstaną także nowe możliwości do aktywnego spędzania wolnego czasu. Realizacja wskazanych kierunków działań nie tylko wzmocni atrakcyjność gminy, ale także podniesie jakość życia mieszkańców.

Pomimo ewentualnych, krótkoterminowych, lokalnych uciążliwości na etapie realizacji planowanych zadań infrastrukturalnych, ich realizacja będzie mieć pozytywny wpływ na życie ludzi.

Zwierzęta

Planowane działania nie będą miały negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków zwierząt występujących na obszarze ani zauważalnego wpływu na stan i perspektywy miejscowych populacji. Analizowane zadania, z uwagi na ich charakter nie będą miały wpływu na drożność korytarzy ekologicznych, a także na naturalne środowiska zlokalizowane na obszarze miasta i gminy. Realizacja przedsięwzięć nie zakłóci gniazdowania ani migracji ptaków oraz pozostałych gatunków fauny.

Rośliny

Działania będą miały neutralny wpływ na roślinność. W ramach ich realizacji nie przewiduje się degradacji terenów zielonych. Ewentualne negatywne oddziaływanie działań infrastrukturalnych zaplanowanych w ramach tego priorytetu może występować podczas prac budowlanych. Jednak po zakończeniu realizacji inwestycji w ramach działań kompensacyjnych przewiduje się dokonanie nowych nasadzeń drzew oraz utworzenie zieleni urządzonej.

Możliwe, że realizacja części wskazanych działań będzie wymagała uporządkowania czy wykarczowania niewielkich fragmentów roślinności, jednak zostaną uwzględnione wszelkie zasady ochrony obszarów cennych przyrodniczo.

Woda

Zaplanowane działania w większości będą miały neutralny wpływ na jakość wód, w tym jednolite części wód, ponieważ nie oddziałują na aspekt wodny. Przewiduje się też, że część z nich będzie odznaczała się oddziaływaniem pozytywnym lub negatywnym. Dotyczą one przede wszystkim zagadnień związanych z poprawą stanu infrastruktury technicznej oraz estetyki przestrzeni publicznej. Pozytywny wpływ na jakość wód mogą mieć działania związane z rozbudową sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Podniesie się komfort życia mieszkańców gminy, a rozbudowa sieci kanalizacyjnej wpłynie na minimalizację niekontrolowanego odprowadzania ścieków z gospodarstw domowych. Modernizacja tej infrastruktury ma z kolei na celu zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania całej gospodarki wodno-ściekowej w gminie, co pozwoli na zminimalizowanie ryzyka wystąpienia szkód dla środowiska i mieszkańców gminy, na terenie gdzie występują obszary cenne pod względem przyrodniczym.

Powietrze

Planowane działania w większości będą miały neutralny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. Ich realizacja nie będzie wpływała w jakikolwiek sposób na stan powietrza. Przewiduje się, że pozytywny wpływ na stan powietrza mogłyby mieć działania związane z utworzeniem ścieżek rowerowych, co ma ścisły związek z ograniczeniem niskiej emisji (ukierunkowanie na gospodarkę niskoemisyjną) oraz wyznaczeniem nowych terenów zielonych czy modernizacją obecnie istniejących.

Powierzchnia ziemi

Realizacja poszczególnych działań w ramach analizowanego obszaru priorytetowego może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Prace związane z realizacją działań mogą spowodować lokalne i czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Zadania mogące wywoływać czasowe, negatywne skutki związane są w głównej mierze z budową, przebudową czy modernizacją infrastruktury technicznej. Nie przewiduje się także powstania negatywnych oddziaływań wtórnych w związku z realizacją przedmiotowych inwestycji.

Krajobraz

Inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej będą miały pozytywny, pośredni i stały wpływ na krajobraz miasta i gminy. Poprawi się atrakcyjność i wizerunek gminy. Przebudowa dróg i chodników przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni publicznej, ogólnodostępnej, a także do wzrostu atrakcyjności całej gminy. Dotyczy to również działań rewitalizacyjnych. Dzięki planowanym działaniom znacznie poprawi się krajobraz miasta, które zdecydowanie zyska na wartości. Zachowane zostaną jednak dotychczasowe, charakterystyczne cechy krajobrazu gminy.

Dodatkowo znaczna część działań dotyczy obiektów umieszczonych pod powierzchnią ziemi, a wszelkie powstałe z tym niegodności zostaną natychmiastowo usunięte, nie powodując zmian w krajobrazie. Teren, na którym zadanie będzie realizowane zostanie uporządkowany.

Realizacja zaplanowanych działań nie będzie zakłócała postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

Klimat (w tym mikroklimat)

Przewidziane działania nie będą miały wpływu na warunki lokalnego klimatu (w tym mikroklimatu). Emisje wszelkich zanieczyszczeń będą zbyt małe w stosunku do zanieczyszczeń globalnych mających wpływ na klimat danego obszaru.

Klimat akustyczny

Przewiduje się, że zaplanowane w ramach tego obszaru działania, mogą mieć zarówno pozytywny, jak i negatywny wpływ na klimat akustyczny gminy. Przewiduje się jednak, że wpływ na niego mogą mieć jedynie zadania związane z prowadzeniem prac modernizacyjnych czy budowlanych. Jest to związane najczęściej z pracą maszyn i urządzeń oraz transportem niezbędnych materiałów. Możliwe oddziaływanie będzie krótkotrwałe i ograniczone wyłącznie do etapu realizacji działania. Przewiduje się, że po zakończeniu prac powstałe wcześniej uciążliwości ustaną.

Zasoby naturalne

Realizacja działań zaplanowanych w ramach obszaru priorytetowego „przestrzeń i infrastruktura” będzie miała neutralny wpływ na zasoby naturalne gminy. W ramach wypracowanych kierunków działań nie planuje się realizacji jakichkolwiek zadań lub wytworzenia infrastruktury, które mogłyby wpływać na stan zasobów naturalnych gminy.

Zabytki i dobra materialne

Działania będące przedmiotem analizy będą miały neutralny lub pozytywny wpływ na zabytki oraz dobra materialne miasta i gminy. Nastąpi wzrost atrakcyjności gminy Ruciane-Nida na skutek realizacji zadań w jej otoczeniu. Podniesiona zostanie także atrakcyjność turystyczna. Poprzez inwestycje infrastrukturalne zwiększy się komfort życia mieszkańców. Nastąpi poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu. Na zabytki i dobra materialne nie będą wpływały działania związane m.in. z rozwojem infrastruktury technicznej, ponieważ nie polegają one na modernizacji samych obiektów, a wyłącznie na rozbudowie i poprawie wspomnianej infrastruktury.

Obszar priorytetowy: **ŚRODOWISKO**

Cel strategiczny 5: Zachowanie walorów środowiska przyrodniczego

Cel operacyjny 5.1: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców,

Cel operacyjny 5.2: Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego,

Cel operacyjny 5.3: Wdrożenie rozwiązań gospodarki niskoemisyjnej.

Różnorodność biologiczna

Działania przewidziane w ramach priorytetu „ŚRODOWISKO” w większości będą pozytywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną. Działania o charakterze miękkim będą wpływały na kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców obszaru. Pozytywne znaczenie mają ponadto działania polegające na zapobieganiu niezgodnemu z prawem odprowadzaniu ścieków czy składowaniu odpadów, ponieważ brak interwencji w tym zakresie mógłby doprowadzić do negatywnych zmian w środowisku.

Ludzie

Działania polegające na termomodernizacji budynków będą miały pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców analizowanego obszaru poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska. Działania termomodernizacyjne wpłyną pozytywnie na efektywność energetyczną budynków, zmniejszając tym samym konieczne koszty ich eksploatacji.

Zwierzęta

Planowane działania będą miały pozytywny wpływ na warunki bytowania zwierząt oraz na stan i perspektywy miejscowych populacji. Ich realizacja nie zakłóci gniazdowania ani migracji ptaków oraz pozostałych gatunków fauny. Przed podjęciem prac termomodernizacyjnych przeprowadzona zostanie inwentaryzacja budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia nie zakłócą gniazdowania i migracji ptaków oraz ekspansji nowych gatunków fauny. Przy planowaniu prac inwestycyjnych, w szczególności zostanie uwzględniony sezon lęgowy ptaków i nietoperzy, w celu ustalenia odpowiedniego terminu prowadzenia tych robót. Przeprowadzenie termomodernizacji będzie dodatkowo wymagało ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej dla każdego budynku.

Rośliny

Działania w większości będą miały pozytywny wpływ na roślinność. W ramach realizacji działań nie przewiduje się degradacji terenów zielonych. Nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Zakłada się ochronę miejsc szczególnie atrakcyjnych i cennych przyrodniczo. Neutralny wpływ będą miały działania związane z termomodernizacją budynków.

Woda

Zaplanowane działania będą miały pozytywny lub neutralny wpływ na jakość wód, w tym na jednolite części wód. Planowanie działania nie oddziałują w sposób negatywny na aspekt wodny. Duże znaczenie dla stanu wód mają działania polegające na zapobieganiu niezgodnemu z prawem odprowadzaniu ścieków czy składowaniu odpadów, ponieważ brak interwencji w tym zakresie mógłby doprowadzić do negatywnych zmian w środowisku, szczególnie do pogorszenia warunków wodno-gruntowych. W żaden zauważalny sposób na aspekt wodny nie będą oddziaływały takie działania jak: termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, ponieważ ich realizacja nie spowoduje powstania jakichkolwiek zmian w tym obszarze.

Powietrze

Planowane działania w większości będą miały pozytywny, ale także neutralny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. Realizacja części zadań będzie wpływała bezpośrednio na jakość powietrza, tj. np. termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i montaż na nich instalacji OZE, które podniosą ich efektywność energetyczną przy równoczesnym zmniejszeniu kosztów eksploatacji. Korzyścią dodatkową jest wizualne odnowienie dotychczasowych elewacji. Realizacja zaplanowanych inwestycji w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy jakości powietrza na obszarze, na którym zdiagnozowano występowanie przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀.

Powierzchnia ziemi

Zaplanowane działania będą miały pozytywne lub neutralne oddziaływanie na powierzchnię ziemi, ponieważ zadania przewidziane w ramach tego obszaru mają na celu ochronę środowiska naturalnego, a więc ochronę wszystkich komponentów, także powierzchnię ziemi. Realizacja części działań zasadniczo, w sposób bezpośredni, przyczyni się do poprawy warunków

gruntowych. Cześć oddziałuje w sposób pośredni poprzez przeprowadzenie różnego rodzaju kampanii informacyjno-edukacyjnych, podnoszących świadomość ekologiczną już od wczesnych lat dzieciństwa. Na omawiany komponent nie będzie wpływało m.in. przeprowadzenie termomodernizacji określonych budynków, ponieważ realizacja tego działania będzie przebiegała w ramach istniejącej już infrastruktury, przez co nie przewiduje się żadnych dodatkowych wpływów na powierzchnię ziemi.

Krajobraz

Przewiduje się, że większość zaplanowanych działań będzie miała pozytywny wpływ na krajobraz gminy. Poprawi się jej wizerunek i atrakcyjność, a przede wszystkim jakość przestrzeni publicznej. Zachowane zostaną dotychczasowe, charakterystyczne cechy krajobrazu gminy. Realizacja zaplanowanych działań nie będzie zakłócała postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

Klimat (w tym mikroklimat)

Przewidziane działania będą miały pozytywny, bezpośredni lub pośredni, wpływ na warunki lokalnego klimatu (w tym mikroklimatu). Będzie to miało wpływ na inne komponenty środowiska naturalnego. Przyczyni się do poprawy jakości powietrza oraz stanu powierzchni ziemi. Tym samym nastąpi poprawa warunków życia mieszkańców. Poprawi się także świadomość ekologiczna, co będzie skutkowało tym, iż ludzie będą dążyć do życia w zgodzie ze środowiskiem naturalnym. Ponadto przewidziane zadania są zgodnie z zaleceniami opracowania „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Wśród celów przewidziano m.in.: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska, skuteczną adaptację do zmian klimatu na obszarach wiejskich, rozwój transportu w warunkach zmian klimatu, zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu czy kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Klimat akustyczny

Zaplanowane działania w większości mają neutralny wpływ na klimat akustyczny gminy. Przewiduje się, że mogą wystąpić krótkotrwałe zakłócenia na etapie prac budowlanych związanych z termomodernizacją budynków. Jest to związane najczęściej z pracą maszyn i urządzeń oraz transportem niezbędnych materiałów. Możliwe oddziaływanie będzie krótkotrwałe i ograniczone wyłącznie do etapu realizacji inwestycji. Przewiduje się, że po zakończeniu prac powstałe wcześniej uciążliwości ustaną. Pozostałe, zaplanowane działania, ze względu na swój charakter, nie będą oddziaływały na klimat akustyczny.

Zasoby naturalne

Realizacja wskazanych działań w ramach niniejszego obszaru priorytetowego będzie miała w większości pozytywny wpływ na zasoby naturalne gminy. Nastąpi poprawa stanu środowiska naturalnego, a tym samym warunków i jakości życia w gminie. W ramach planowanych działań nie planuje się realizacji jakichkolwiek zadań lub wytworzenia infrastruktury, które mogłyby wpływać na stan zasobów naturalnych gminy.

Zabytki i dobra materialne

Zaplanowane działania w większości będą miały neutralny wpływ na zabytki i dobra materialne. Ma to związek z charakterem zaplanowanych do realizacji zadań, które w większości są działaniami miękkimi. Zadania związane z ochroną środowiska naturalnego przyczynią się do wzrostu atrakcyjności gminy, a ich realizacja, w ramach analizowanego obszaru priorytetowego, przyczyni się także do poprawy komfortu życia mieszkańców. Zadania związane z termomodernizacją budynków są dodatkową korzyścią dla poszczególnych budynków, dzięki wizualnemu odnowieniu ich elewacji.

V. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Według art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) podczas stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji założeń zawartych w projektach polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie w zakresie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Gmina Ruciane-Nida zlokalizowana jest w odległości około 100 km od granicy z Rosją oraz 200 km od granicy z Białorusią. Ze względu na charakter i specyfikę kierunków działań oraz inwestycji zaplanowanych w ramach niniejszego dokumentu nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

VI. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI STRATEGII

W ramach „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025” przewidziano do realizacji działania obejmujące obszar: społeczeństwa, turystyki, gospodarki, przestrzeni i infrastruktury oraz środowiska. Większość z wyznaczonych działań zakłada poprawę stanu środowiska oraz warunków życia mieszkańców analizowanego obszaru. Zaplanowane do realizacji projekty cechuje uwzględnienie aspektów środowiskowych oraz wspieranie idei zrównoważonego rozwoju. W ramach niniejszego dokumentu nie przewidziano kierunków działań ani inwestycji, które mogłyby negatywnie oddziaływać na środowisko. Realizacja przede wszystkich działań o charakterze infrastrukturalnym może czasowo negatywnie wpływać na środowisko, co wiąże się z prowadzeniem robót budowlanych. Jednakże oddziaływania te będą miały charakter odwracalny i będą występowały krótkoterminowo.

Możliwe negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez podjęcie wszelkich możliwych działań łagodzących, zapobiegających już na etapie planowania negatywnym oddziaływaniom na środowisko. Poniższej przedstawiono propozycje działań łagodzących dla poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

Tabela 11. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
Różnorodność biologiczna/rośliny /zwierzęta	<ul style="list-style-type: none"> – inwentaryzacja przyrodnicza pod kątem występowania ptaków czy innych zwierząt oraz cennych gatunków roślin, szczególnie objętych ochroną; – przeprowadzanie wszelkich prac poza okresem lęgowym ptaków czy okresem godowym innych zwierząt; – zapewnienie stałego monitorowania wpływu inwestycji na różnorodność biologiczną, faunę i florę; – wprowadzenie dodatkowych nasadzeń drzew i zieleni urządzonej w celu ewentualnej kompensacji przyrodniczej,
Ludzie	<ul style="list-style-type: none"> – oznakowanie obszarów w miejscach prowadzenia robót budowlanych; – realizacja robót zgodnie z zasadami BHP i PPOŻ; – wykorzystywanie wyłącznie sprawnych maszyn i urządzeń; – wykonywanie działań inwestycyjnych tylko w dozwolonych godzinach w celu minimalizacji emisji zanieczyszczeń i uciążliwego hałasu;
Woda	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiednie zabezpieczenia terenów przed przedostaniem się niepożądanych substancji do wód – dbałość o szczelność zbiorników paliw w maszynach wykorzystywanych podczas prac; – zachowanie szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac w bezpośrednim sąsiedztwie rzek czy zbiorników wodnych; – zapewnienie pracownikom dostępu do przenośnych toalet;
Powietrze	<ul style="list-style-type: none"> – tworzenie pasów zieleni izolacyjnej; – propagowanie alternatywnych form transportu; – przeprowadzanie termomodernizacji budynków na terenie gminy; – promowanie odnawialnych źródeł energii.
Powierzchnia ziemi	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiednie przechowywanie/składowanie materiałów budowlanych; – kontrolowanie szczelności zbiorników paliwowych w pojazdach wykorzystywanych przy pracach; – odpowiednie składowanie odpadów powstałych podczas pracy;
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa estetyki krajobrazu podczas wystąpienia ewentualnych negatywnych oddziaływań; – tworzenie miejsc z zielenią urządzoną.
Klimat	<ul style="list-style-type: none"> – stosowanie nasadzeń drzew i krzewów oraz zieleni urządzonej; – dbałość o przestrzeganie zasad ochrony środowiska naturalnego; – promowanie niezmotoryzowanych form transportu;
Zabytki i dobra materialne	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiednie planowanie realizacji projektów, tak by nie zakłócić istniejącego układu przestrzeni publicznej; – szczegółowe uzgadnianie przeprowadzania działań inwestycyjnych w obiektach o szczególnym znaczeniu historycznym lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie;
Obszary objęte ochroną, w tym Obszary Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> – przestrzeganie przepisów ochrony przyrody na tych terenach i ustanowionych planów zadań ochronnych; – wzmocnienie kontroli realizacji danego przedsięwzięcia, szczególnie w zakresie możliwego wpływu na stan środowiska; – uwzględnienie okresów lęgowych i rozrodczych ptaków, nietoperzy i zwierząt; – prawidłowe zabezpieczenia terenów prowadzenia inwestycji oraz pracujących, maszyn i urządzeń; – selektywne gromadzenie wszelkich powstających odpadów; – systematyczne prowadzenie prac porządkowych;

VII. POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ STRATEGII

Zaniechanie realizacji założeń „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”, tj. zaplanowanych działań wypracowanych w ramach celów operacyjnych, a także zaplanowanych inwestycji, mogłoby przyczynić się do zakłócenia dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Ruciane-Nida oraz wywołać niekorzystne zmiany środowiska przyrodniczego m.in.:

- pogorszenie klimatu akustycznego miasta i gminy;
- pogorszenie stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy;
- wykluczenie społeczne mieszkańców oraz wpadanie w ubóstwo;
- zwiększenie ryzyka zachorowań na choroby układu oddechowego i nowotworowe, związane z brakiem działań ograniczających niską emisję;
- pogorszenie stanu jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze;
- zmniejszenie poziomu bioróżnorodności;
- pogorszenie stanu wód powierzchniowych i podziemnych, obniżenie ich klas czystości;
- zwiększenie udziału terenów zdegradowanych, zdewastowanych z postępującą degradacją środowiska;
- dewastację terenów zielonych czy miejsc o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, na skutek braku oznaczeń takich miejsc, brak ochrony wspomnianych terenów;
- zagrożenie obszarów zlokalizowanych w pobliżu Wielkich Jezior Mazurskich oraz Zielonych Płuc Polski;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców przyczyniająca się do degradacji środowiska;
- powstanie zanieczyszczeń powierzchni ziemi, m.in. poprzez prowadzenie nieprzemyślanej gospodarki odpadami;
- pogorszenie stanu budynków, które pełnią istotne funkcje dla mieszkańców miasta i gminy;
- pogorszenie estetyki krajobrazu.

Brak realizacji inwestycji zaplanowanych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 będzie negatywnie wpływało na wszystkie obszary, tj. społeczeństwo, gospodarkę, turystykę, przestrzeń i infrastrukturę oraz środowisko. Należy mieć na uwadze fakt, że negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko może wystąpić wyłącznie na etapie prowadzenia robót budowlanych. Na etapie użytkowania nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury należy spodziewać się pozytywnych oddziaływań na środowisko.

VIII. WNIOSKI I REKOMENDACJE DO OSTATECZNEJ WERSJI DOKUMENTU

Podczas tworzenia ostatecznej wersji dokumentu należy uwzględnić następujące elementy:

- wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia powinny być zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i celami w zakresie ochrony środowiska wyznaczonymi w dokumentach obowiązujących na szczeblu międzynarodowym, unijnym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym,
- konieczne jest prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, które przyczynią się do kreowania wśród lokalnej społeczności postaw proekologicznych;
- konieczne jest wskazanie odpowiednich działań kompensacyjnych pozwalających na minimalizację negatywnego oddziaływania na środowisko w przypadku inwestycji nawet krótkotrwale negatywnie wpływających na środowisko

Celem Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 jest poprawa w zakresie pięciu obszarów priorytetowych, co w efekcie zagwarantuje także zapobieganie degradacji środowiska naturalnego. Strategia powinna być zgodna przede wszystkim z ideą zrównoważonego rozwoju, zapewniając przyszłym i obecnym pokoleniom taki sam dostęp do godnego życia. Należy pamiętać o uwzględnieniu w ostatecznej wersji dokumentu aspektów związanych z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, zapewniając tym samym poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy regionu.

IX. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEWIDZIANYCH W PROJEKCIE STRATEGII

Analizując wpływ kierunków działań oraz inwestycji zaplanowanych w ramach Strategii na poszczególne komponenty środowiska stwierdzono, że będą one pozytywnie wpływały na środowisko i ludzi. Przewidziano ewentualne negatywne oddziaływanie na etapie prowadzenia robót budowlanych, jednak będzie to krótkotrwałe i ograniczone tylko i wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Ewentualne negatywne oddziaływanie dotyczy w głównej mierze oddziaływania na powietrze i powierzchnię ziemi. Możliwe oddziaływanie na wspomniane komponenty będzie wyłącznie krótkotrwałe, występujące na etapie prac budowlanych. Istnieje możliwość, iż nastąpi miejscowy wzrost hałasu, zapylenia, emisji spalin, odpadów budowlanych. Jest to jednak proces krótkotrwały, ograniczony tylko i wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Wszystkie wymienione wyżej zakłócenia są odwracalne. Po zakończeniu realizacji należy spodziewać się braku oddziaływania na środowisko. Zadania zaplanowane zostaną z dużą dbałością o środowisko naturalne i nie zakłócą funkcji przyrodniczych obszarów chronionych znajdujących się na terenie gminy. Inwestycje nie tylko nie będą stanowiły zagrożenia, ale przyczynią się do poprawy stanu środowiska. Efektem prac będzie zbudowana bądź zmodernizowana infrastruktura wpływająca na poprawę jakości życia mieszkańców gminy, również ze względów ekologicznych.

Założenia Strategii nie wpływają w sposób długotrwały, negatywnie na stan środowiska, a znaczna część zaplanowanych działań wykazuje oddziaływanie pozytywne. W związku z tym proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne. „Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025” nie zwiera rozwiązań alternatywnych do zaplanowanych działań mających na celu przede wszystkim poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój społeczno-gospodarczy gminy Ruciane-Nida.

X. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Ważnym elementem w zakresie monitoringu środowiska jest ocena jakości środowiska przyrodniczego na analizowanym obszarze. Monitoring polega na gromadzeniu, analizowaniu i udostępnianiu danych odnoszących się do jakości środowiska naturalnego oraz zmian w nim zachodzących.

Przeprowadzenie rzetelnego monitoringu wymaga doboru odpowiednich wskaźników określonych ilościowo oraz jakościowo. Dla obszaru priorytetowego środowisko, w projektowanej Strategii, wyróżniono następujący zestaw wskaźników:

- liczba działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży podnoszących świadomość ekologiczną;
- liczba ogólnodostępnych pojemników na segregację odpadów;
- liczba akcji edukacyjnych w zakresie zakazu spalania odpadów;
- liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci;
- liczba obiektów użyteczności publicznej, w których przeprowadzono termomodernizację;
- liczba kampanii informujących/zachęcających do stosowania energii odnawialnej;
- liczba zamontowanych urządzeń OZE na budynkach użyteczności publicznej;
- liczba oznaczonych miejsc cennych przyrodniczo;
- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zasobów lokalnego środowiska;
- powierzchnia obszarów objętych ochroną przyrody;
- liczba rozpoznanych, cennych gatunków roślin i zwierząt na terenie gminy.

W celu zapewnienia skuteczności procesu monitorowania niezbędny jest właściwy dobór wskaźników, które uwzględniają nie tylko stopień presji na środowisko oraz jego stan, ale także wskaźniki społeczno-gospodarcze.

XI. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

CHARAKTERYSTYKA PROGNOZY

Konieczność wykonania Prognozy Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025 wynika z obowiązku zawartego w art. 51 ust. 1. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz.353 ze zm.).

Zgodnie z art. 53 ustawy OOŚ zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko zostały uzgodnione z właściwym organem, tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie. Informacje te wskazane zostały w piśmie nr WOOŚ.411.49.2017.MT z dnia 05 kwietnia 2017r. Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie nr ZNS.9022.5.48.2017.KM z dnia 26 kwietnia 2017 r. stwierdził brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”.

CHARAKTERYSTYKA STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Ruciane-Nida to dokument planistyczny określającym główne kierunki rozwoju służące koordynacji i ujednoliceniu w celu rozwiązywania kluczowych problemów rozwojowych. Dokument zawiera w szczególności diagnozę społeczno-gospodarczą gminy, analizę SWOT, zawierającą opis mocnych i słabych stron gminy oraz potencjalnych zagrożeń i szans, główne założenia stworzenia Strategii, plan operacyjny, zawierający misję, wizję i cele rozwoju gminy, plan finansowy wykonania Strategii oraz proponowane wskaźniki służące wdrażaniu i monitoringowi efektów realizacji działań.

Głównym celem stworzenia Strategii jest zrównoważony rozwój, osiągnąć poprzez wykorzystanie kapitału ludzkiego oraz nowoczesnych technologii, z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. W dokumencie określono także cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań, które wpłyną na realizację zaplanowanych działań.

CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA W GMINIE WRAZ Z OPISEM OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

W niniejszym dokumencie przedstawiono charakterystykę środowiska w gminie Ruciane-Nida. Zawiera ona opis położenia gminy oraz jej uwarunkowań przyrodniczych wraz z obszarami chronionymi. W prognozie dokonano analizy sfery społecznej i gospodarczej, przedstawiono także opis infrastruktury technicznej i społecznej. Dla każdej z przedstawionych sfer wskazano również istniejące obszary problemowe.

POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Założenia Strategii oraz kierunki działań w niej zdefiniowane w niniejszym opracowaniu zostały zestawione z celami i kierunkami działań wyznaczanymi przez inne dokumenty strategiczne powiązane z ochroną środowiska, tworzone na szczeblu wspólnotowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Analiza tych dokumentów pozwoliła określić, że projekt Strategii zgodny jest ze wspomnianymi dokumentami. Kierunki działań określone w Strategii wpisują w cele oraz priorytety ekologiczne ustanowione w ww. dokumentach.

ANALIZA ODDZIAŁYWANIA

Głównym elementem Prognozy jest analiza przewidywanego oddziaływania na środowisko działań zawartych w Strategii. Każde z nich zostało zbadane w aspekcie wpływu na komponenty środowiska wymienione w art. 51. ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy OOŚ, tj.:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,

- zabytki,
- dobra materialne.

Wyniki analizy przedstawiono w formie macierzy interakcji, której wiersze przyporządkowane są poszczególnym działaniom, a kolumny komponentom. Wpływ każdego z przedsięwzięć oceniony został jako pozytywny, negatywny, obojętny lub częściowo pozytywny, częściowo negatywny. W tabeli oznaczono go następującymi symbolami:

- +** realizacja działania będzie oddziaływać pozytywnie na środowisko;
- realizacja działania będzie oddziaływać negatywnie na środowisko;
- 0** realizacja działania nie będzie oddziaływać na środowisko;
- +/-** realizacja działania będzie oddziaływać częściowo pozytywnie, częściowo negatywnie na środowisko (związane przede wszystkim z prowadzeniem robót budowlanych).

Kierunki działań wykreowane w Strategii będą oddziaływać na środowisko przede wszystkim w sposób pozytywny lub neutralny. Realizacja kierunków działań zaplanowanych w ramach Strategii będzie miała pozytywny wpływ na ludzi, dobra materialne i krajobraz, a także na powietrze, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne i zabytki. Większość kierunków działań nie będzie wywoływała skutków dla różnorodności biologicznej, wody, roślin i zwierząt. Ewentualne negatywne oddziaływanie zamierzonych działań może mieć charakter jedynie tymczasowy. Może być ono związane wyłącznie z etapem realizacji prac inwestycyjnych, polegających na budowie i rozbudowie obiektów znajdujących się w gminie. Planowane kierunki działań nie będą powodować jakiegokolwiek oddziaływania transgranicznego, ze względu na ich charakter i odległość od najbliższej granicy.

POTENCJALNE ZMIANY ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY RUCIANE-NIDA

W tym rozdziale określono potencjalne zmiany, które mogłyby wpłynąć na zakłócenie dalszego rozwoju gminy Ruciane-Nida na skutek zaniechania realizacji założeń Strategii. W Prognozie określono, że brak realizacji założeń Strategii przyczyni się do pogorszenia warunków i jakości życia mieszkańców, na co wpłyną negatywne zmiany w środowisku naturalnym.

PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI STRATEGII

Dokonując analizy kwestii rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko należy wskazać, że zaproponowane przedsięwzięcia nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko. W Prognozie zaproponowano ogólne zasady realizacji zadań, które mają na celu łagodzenie skutków realizacji przedsięwzięć w zakresie poszczególnych elementów środowiska naturalnego. Realizacja niektórych projektów może w niewielkim stopniu ingerować w różne elementy środowiska, lecz będą to oddziaływania o charakterze odwracalnym.

ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Strategia jest dokumentem o charakterze jednowariantowym i nie zawiera rozwiązań alternatywnych do założonych przedsięwzięć. Jedynym wariantem alternatywnym mogłoby być zaniechanie realizacji założeń „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”, co jednak może w dużym stopniu zakłócić rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Celem monitoringu środowiskowego jest ocena jakości środowiska przyrodniczego na wskazanym obszarze. Pomiar skutków realizacji założeń Strategii w zakresie oddziaływania na środowisko będzie odbywał się za pomocą specjalnie przygotowywanych do tego wskaźników. Do tego celu wykorzystywany będzie funkcjonujący na terenie gminy system monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzony przez różne instytucje. Ponadto monitoring jakości środowiska w gminie realizowany będzie w dalszym ciągu w ramach monitoringu regionalnego województwa warmińsko-mazurskiego, który prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Ruciane-Nida.....	37
Rysunek 2. Podział gminy Ruciane-Nida na jednostki pomocnicze.....	38
Rysunek 3. Struktura użytkowania gruntów w gminie Ruciane-Nida w 2014 r.	39
Rysunek 4. Obszary chronione na terenie gminy Ruciane-Nida	50
Rysunek 5. Liczba ludności w gminie Ruciane-Nida w latach 2010-2015	53
Rysunek 6. Liczba ludności gminy Ruciane-Nida z podziałem na miasto i obszar wiejski	54
Rysunek 7. Struktura gruntów rolnych w gminie Ruciane-Nida w 2014 r.....	56
Rysunek 8. Liczba przedsiębiorstw w gminie Ruciane-Nida w latach 2010-2015	57
Rysunek 9. Struktura podmiotów gospodarczych gminy Ruciane-Nida ze względu na liczbę zatrudnionych pracowników w 2015 r.	59
Rysunek 10. Liczba przedsiębiorstw przypadająca na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	59
Rysunek 11. Usłonecznienie w Polsce w 2015 r.	68
Rysunek 12. Strefy energetyczne wiatrów w Polsce	69

SPIS TABEL

Tabela 1. Katalog wskaźników monitoringu.....	13
Tabela 2. Największe jeziora w gminie Ruciane-Nida	41
Tabela 3. Zabytki w gminie Ruciane-Nida	51
Tabela 4. Liczba ludności sołectw gminy Ruciane-Nida w 2015 r.	53
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Ruciane-Nida w latach 2010-2015	55
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Ruciane-Nida wg sekcji	57
Tabela 7. Sieć wodociągowa w gminie Ruciane-Nida w latach 2010-2015.....	64
Tabela 8. Sieć kanalizacyjna w gminie Ruciane-Nida w latach 2010-2015.....	65
Tabela 9. Ilość odpadów komunalnych odebranych w 2015 r. w gminie Ruciane-Nida	66
Tabela 10. Ocena oddziaływania na środowiska działań określonych w ramach celów operacyjnych „Strategii Rozwoju Gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025”	72
Tabela 11. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko	99